

ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ ПО ЗОП

ЧЕСТО ДОПУСКАНИ ГРЕШКИ В ПРОЦЕСА НА ВЪЗЛАГАНЕ

30. 05. 2024 г.

ПРИНЦИПИ НА ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

Чл. 2, ал. 1 от ЗОП

1. равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
2. свободна конкуренция;
3. пропорционалност;
4. публичност и прозрачност.

Чл. 21 ал. 2 от ЗОП

При възлагането на обществени поръчки възложителите нямат право да ограничават конкуренцията чрез включване на условия или изисквания, които дават необосновано предимство или необосновано ограничават участието на стопански субекти в обществените поръчки и които не са съобразени с предмета, стойността, сложността, количеството или обема на обществената поръчка.

ОБЕКТИ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

1. строителството, включително:

- а) изпълнение или проектиране и изпълнение на строителство, свързано с една от дейностите по приложение № 1;
- б) изпълнение или проектиране и изпълнение на строеж;

2. доставките на стоки, осъществявани чрез покупка, лизинг, наем или финансов лизинг, със или без право на закупуване, както и всички необходими предварителни дейности по употребата на стоката, като инсталационни или монтажни работи, тестване на машини и съоръжения и други;

3. предоставянето на услуги.

При възлагане на обществени поръчки се използват кодовете на номенклатурите в Общия терминологичен речник, приет с [Регламент \(ЕО\) № 2195/2002](#) на Европейския парламент и на Съвета от 5 ноември 2002 г. относно Общия терминологичен речник, свързан с обществените поръчки (CPV).

ИЗГОТВЯНЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА СПЕЦИФИКАЦИЯ НАСОКИ ЗА ИЗБЯГВАНЕ НА НЕОСНОВАТЕЛНОТО ОКРУПНЯВАНЕ

➤ **ОБЩ
ТЕРМИНОЛОГИЧЕН
РЕЧНИК, СВЪРЗАН С
ОБЩЕСТВЕНИТЕ
ПОРЪЧКИ**

<https://simap.ted.europa.eu/bg/web/simap/cpv>

**задължителна употреба
на CPV кода в ЕС от
01.02.2006г., актуална
версия - 2008г.**

The screenshot shows the SIMAP website interface. The browser address bar displays simap.ted.europa.eu/bg/web/simap/cpv. The page header includes the SIMAP logo and navigation links for 'Правна информация', 'Бисквитки', 'Контакти', and a language dropdown set to 'български'. The main content area is titled 'CPV' and contains the following text and links:

- Общественият поръчки в Европа**
- Стандартни формуляри за обществени поръчки**
- Изпращане на електронни обявления**
- TED e-Податели**
  - Роля на електронен подател в TED
  - eSentool
  - Списък на TED e-Податели
  - eSenders FAQ
- Кът на разработчиците за електронни податели и повтарни ползватели**
  - TED Developer Docs
  - eForms Software Development Kit
- Законодателство и полезни препратки**
- Кодове и номенклатури**
  - CPV
  - NUTS

CPV
CPV установява единна класификационна система за обществени поръчки, имаща за цел стандартизиране на референциите, използвани от възлагащите органи и лица, за описанието на предмета на договори за обществени поръчки.

Настоящи CPV кодове
CPV кодът, приет с Регламент (ЕО) № 213/2008, е в употреба от 17/09/2008 г.: [PDF](#) - [XML](#) - [ODS](#) - [XLS](#)
Ръководство към Общия терминологичен речник, свързан с обществените поръчки (CPV 2008): [PDF](#)
CPV 2008 Обяснителни бележки: [PDF](#)
CPV 2008 Допълнителният речник, обяснителни бележки: [PDF](#)
Correspondence tables (XLS): [EN](#) - [FR](#) - [DE](#)
[Проучвания относно CPV \(DG GROW\)](#)

Какво е CPV?
CPV се състои от основен речник за определяне на предмета на поръчка и от допълнителен речник за добавяне на качествена информация. Основният речник има дървовидна структура, съдържаща кодове от до 9 цифри (8-цифров код плюс контролна цифра), свързани с текст, описващ типа на доставките, строителните дейности или услугите, съставляващи предмета на поръчката.

- Първите две цифри определят разделите (XX000000-Y);
- Първите три цифри определят групите (XXX00000-Y);
- Първите четири цифри определят класовете (XXXX0000-Y);
- Първите пет цифри определят категориите (XXXXX000-Y);

Всяка от последните три цифри увеличава степента на точност в рамките на всяка категория. Деветата цифра служи за проверка на предходните цифри.

Кодът от букви и цифри се състои от:

- първо ниво, състоящо се от буква, съответстваща на раздел;
- второ ниво, състоящо се от четири цифри, първите три от които обозначават подраздел, а последната служи за проверка

Как се използва CPV кодът

Задължително ли е използването на CPV класификацията в стандартните формуляри?

Употребата на CPV кода е задължителна в Европейския съюз от 1 февруари 2006 г.

Версията на CPV кода от 2008 е текущата CPV версия за:

1. Попълване на обявленията за покана за участие в конкурс
2. Търсене на възможности за бизнес в TED
3. Откриване на обявления за поръчки в архива на TED

Как се попълва CPV в обявление за покана за участие в конкурс?

Възлагащите органи трябва да се опитат да открият кода, който отговаря колкото е възможно по-точно на предвидената от тях покупка. Въпреки че в някои случаи на възлагащите органи може да се наложи да изберат няколко кода, е важно те да изберат един единствен код за заглавието на обявлението за поръчка. В случай че степента на точност на CPV кода не е достатъчна, възлагащите органи трябва да посочат разделът, групата, класът или категорията, която описва по-добре покупката, която възнамеряват да извършат - по-обобщен код, който може да бъде приет, тъй като има повече нули.

ДЕЛЕГИРАНЕ НА ПРАВОМОЩИЯ

чл. 7 от ЗОП (посл. изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2023 г., в сила от 22.12.2023 г.)

Важно!

- ❖ Възложителят може да делегира правомощията си на длъжностно лице, което **има право да го замества** съгласно нормативен, административен или друг акт, който определя представителството на възложителя **или** на лице, което осъществява административното ръководство в организацията на възложителя.
- ❖ В отсъствие на възложителя правомощията му, свързани с възлагане на обществени поръчки, се изпълняват **от лицето, което го замества** съгласно нормативен, административен или друг акт, който определя представителството на възложителя.

Възможността за делегация **не може да се използва за разделяне на обществени поръчки и прилагане на ред за възлагане за по-ниски стойности.**

Важно!

ПРОЦЕДУРИ ЗА ВЪЗЛАГАНЕ. НОВИ СТОЙНОСТНИ ПРАГОВЕ. ПРОГНОЗНА СТОЙНОСТ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА чл. 17 -21 от ЗОП

НОВИ СТОЙНОСТНИ ПРАГОВЕ в сила от 01.01.2024 г.:

Процедурите по чл. 18, ал. 1, т. 1 - 11 се прилагат, когато прогнозната стойност

на обществената поръчка е **по-голяма или равна на:**

- **10 526 116 лв. - за строителство**
- **273 812 лв. - за доставки и услуги**
- **1 466 850 лв. - за услуги по приложение № 2**

Процедурите по чл. 18, ал. 1, т. 12 или 13 (публично състезание и пряко договаряне) - когато обществените поръчки имат прогнозна стойност:

- **от 300 000 лв. до 10 526 116 лв. - за строителство**
- **от 100 000 лв. до съответния праг по чл. 18, ал. 1 - за доставки и услуги, включително услугите по приложение № 2**

ПРОЦЕДУРИ ЗА ВЪЗЛАГАНЕ. НОВИ СТОЙНОСТНИ ПРАГОВЕ. ПРОГНОЗНА СТОЙНОСТ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА чл. 17 -21 от ЗОП

Важно!

Събиране на оферти с обява или покана до определени лица, когато обществените поръчки имат прогнозна стойност:

- от 80 000 лв. до 300 000 лв. - при строителство
- от 50 000 лв. до 100 000 лв. - при доставки и услуги, с изключение на услугите по приложение № 2 - от 50 000 лв. до 100 000 лв.

Директно възлагане - при прогнозна стойност, по-малка от:

- 80 000 лв. - при строителство
- 100 000 лв. - при услуги по приложение № 2;
- 50 000 лв. - при доставки и услуги извън тези по приложение № 2.

Възложителите са длъжни да приложат предвидения в закона ред за възлагане на обществена поръчка, когато са налице основанията за това.

Възложителите имат право да възложат дадена обществена поръчка по ред, приложим за по-високи стойности, като в този случай са длъжни да прилагат всички правила, валидни за изчисления от тях ред.

КАК СЕ ОПРЕДЕЛЯ ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ?

- ❖ **Прогнозната стойност на обществената поръчка** определя вида на процедурата (чл. 20 ЗОП), а методите за изчисляване на прогнозната стойност са посочени в чл. 21 ЗОП.
- ❖ Включва всички плащания **без ДДС**, включително предвидените опции и подновявания на договорите, посочени изрично в условията на обществената поръчка.
- ❖ Трябва **да е актуална към датата на откриване** на поръчката и може да бъде определена чрез:
  - **Пазарни проучвания**
  - **Пазарни консултации**

!!! Изборът на метод за изчисляване на прогнозната стойност на обществената поръчка не трябва да се използва за прилагане на ред за възлагане за по-ниски стойности.

КАК СЕ ОПРЕДЕЛЯ ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ?

➤ Пазарни проучвания

- Не са уредени в закона
- Съгласно *Ръководство на ЕК за специалисти за възлагането на обществени поръчки относно избягване на най-често допусканите грешки при проекти, финансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове от Февруари 2018г.*), налично на сайта на АОП - [Public procurement guidance for practitioners \(aop.bg\)](https://aop.bg), пазарните проучвания представляват документално изследване, което може да се извърши **чрез използване на вътрешните ресурси** на възложителя – напр. събиране на информация от интернет.

➤ Пазарни консултации

- Уредени в чл. 44 от ЗОП
- **Чрез използване на външни ресурси** - независими експерти или органи, или участници на пазара;
- Не трябва да водят до нарушаване на конкуренцията и на принципите за недискриминация и прозрачност.
- Възложителят предприема действия, които да гарантират, че лицата, участвали в пазарните консултации, нямат предимство пред останалите кандидати или участници.

КАК СЕ ОПРЕДЕЛЯ ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ?

- ✓ Когато поръчката има обособени позиции – прогнозната стойност на поръчката е **равна на сбора** от стойностите на всички позиции.
- ✓ Когато обособена позиция се възлага самостоятелно по реда на чл. 21, ал. 6 от ЗОП - се спазва редът, приложим за общата стойност на цялата поръчка.
- ✓ При строителство - в прогнозната стойност, респ. договора не се включват доставки и услуги, които **не са необходими** за неговото изпълнение.
- ✓ Не се допуска разделяне на обществена поръчка на части с което се прилага ред за възлагане за по-ниски стойности (освен чл. 21, ал. 6 ЗОП)
- ✓ **Не се смята за разделяне** възлагането в рамките на 12 месеца на две или повече поръчки:
  1. с обект изпълнение на строеж или проектиране и изпълнение на строеж;
  2. с идентичен или сходен предмет, които не са били известни на възложителя към момента, в който са стартирали действия по възлагането на предходна обществена поръчка с такъв предмет.

ГРЕШКИ, ДОПУСКАНИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРЕДМЕТА НА ПОРЪЧКАТА, ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ

- **Неоснователно окрупняване на предмета на поръчката** - поръчката не е разделена на обособени позиции/ различни поръчки, а в предмета ѝ са включени всички доставки от проектното предложение на КП въпреки, че представляват интерес на различен кръг икономически оператори. Не са съобразени CPV кодовете на предстоящите за доставка артикули.

Пример: В поръчка за доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане, възложителят е посочил в обявлението основен CPV код **39000000** – „Обзавеждане (включително офис обзавеждане), мебелировка, електродомакински уреди (с изключение на осв.тела) и продукти за почистване“. Допълнителните CPV кодове за отделните обособени позиции са:

ОП 1 – CPV **39100000** „Мебелировка“, прогнозна стойност – около 320 000лв. без ДДС;

ОП 2 - CPV **39200000** „Обзавеждане“, прогнозна стойност – 60 000лв. без ДДС;

ОП 3 - CPV **35120000** „Системи и уреди за наблюдение и безопасност“, прогнозна стойност – **530 000лв. без ДДС;**

Упоменатият в обявлението допълнителен CPV код за ОП 3 **не кореспондира** с основния CPV на поръчката, както и с останалите два допълнителни кода (по останалите обособени позиции).

Така не може да се определи точно какъв е предмета на поръчката (вкл. на всяка ОП), поради което потенциалните участници в процедурата **не могат** да получат необходимата информация, а именно, че предстои възлагане на обществена поръчка с **предмет не само доставка на мебели и обзавеждане**, но и на системи и уреди за наблюдение и безопасност, с което не е спазен принципа за публичност, особено предвид това, че ОП № 3 е с най- високата прогнозна стойност.

ГРЕШКИ, ДОПУСКАНИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРЕДМЕТА НА ПОРЪЧКАТА, ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ

- **Неоснователно окрупняване на предмета на поръчката:**

Пример: Възложителят е включил в предмета на обществена поръчка (с 16 ОП), различни по същността си доставки (компютърно оборудване, търговско оборудване, видеооборудване, измервателно оборудване, фитнес оборудване и т.н.), **представляващи интерес за различни категории** икономически оператори, поради което същите следва да бъдат отделени в различни процедури за възлагане, съобразно CPV кода на съответната доставка, предвид принципите на възлагане, уредени в чл. 2, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗОП - свободна конкуренция и равнопоставеност и недопускане на дискриминация. Смесване е налице и в предмета на ОП № 1, където освен компютърно оборудване е предвидено да бъдат доставени камери и телевизор, които са с различен CPV код.

В обявлението Възложителят е посочил CPV код: **30000000 - компютърни и офис машини, оборудване и принадлежности, с изключение на мебели и софтуерни пакети**, който **не кореспондира** с предмета на отделните обособени позиции. Съгласно §2, т. 29 от ДР на ЗОП "Обособена позиция" е такава част от предмета на обществената поръчка, която въпреки, че може да бъде самостоятелен предмет на обществена поръчка, е систематично свързана с другите позиции от предмета на обществената поръчка. В случая обособените 16 позиции не са систематично свързани помежду си.

ГРЕШКИ, ДОПУСКАНИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРЕДМЕТА НА ПОРЪЧКАТА, ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ

- **Неоснователно окрупняване на предмета на поръчката:**

Друг пример: За 20 бр. обособени позиции възложителят е посочил CPV код от Общия терминологичен речник, приложим към обществените поръчки - основен код **38000000** „Лабораторно, оптично и прецизно оборудване (без стъклени изделия)“, като за други 5 бр. е посочил CPV код **39711100** „Хладилници и фризери“.

- Т.е. в предмета на обществената поръчка са включени различни по същността си доставки, представляващи интерес за **различни категории икономически оператори**, поради което същите следва да бъдат отделени в различни процедури за възлагане, съобразно CPV кода на съответната доставка, предвид принципите на възлагане, уредени в чл. 2, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗОП - свободна конкуренция и равнопоставеност и недопускане на дискриминация и доколкото в случая възлаганията по обособените позиции не са систематично свързани.

В допълнение, поставеният критерий за подбор **се отнася общо за предмета на поръчката**. Съгласно чл. 59, ал. 2 ЗОП, когато обществената поръчка има обособени позиции, **критериите за подбор за всяка от обособените позиции трябва да съответстват на предмета, стойността, обема и сложността на съответната позиция**.

ГРЕШКИ, ДОПУСКАНИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРЕДМЕТА НА ПОРЪЧКАТА, ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ

- **Неоснователно окрупняване на предмета на поръчката:**

Друг пример: Поръчка за доставка: **ОП №1 „Мебелно обзавеждане“** с основен CPV код **39000000** - *Обзавеждане (включително офис обзавеждане), мебелировка, електродомакински уреди (с изключение на осветителни тела) и продукти за почистване.* **С най-ниска прогнозна стойност, но с поставен критерий за подбор за изпълнени идентични или сходни дейности.**

ОП №2 „Специализирано оборудване“- с посочен CPV код **31000000** - Електрически машини, уреди, оборудване и консумативи; осветление“ и за допълнителна класификация **30000000** - Компютърни и офис машини, оборудване и принадлежности, с изключение на мебели и софтуерни пакети“, но между артикулите, не е налице систематична връзка, съответно представляват интерес на различни групи икономически оператори, поради което следва да бъдат отделени в различни поръчки, съобразно CPV кодовете, на които съответстват. **С най-висока прогнозна стойност, но без поставен критерий за подбор за изпълнени идентични или сходни дейности.**

В допълнение определението за „сходни доставки“, в частта посочваща, че под сходна доставка се разбира доставката на **минимум 10 артикула от настоящата техническата спецификация**, е ограничително изискване, доколкото например и доставката на 1 или 3 сходни артикула доказва capacitatea на участника да изпълни поръчката. Т.е. поставеното изискване за брой артикули от техническата спецификация **не е необходимо за установяване възможността на участниците да изпълнят поръчката, което противоречи на чл. 59, ал. 2 от ЗОП.**

ГРЕШКИ, ДОПУСКАНИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРЕДМЕТА НА ПОРЪЧКАТА, ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ

- **Неоснователно окрупняване на предмета на поръчката:**

Следващ пример: Поръчка за доставка **без обособени позиции.**

Възложителят е включил, различни по същността си доставки (компютърно оборудване, софтуер и фърмуер, измервателно оборудване, апарати, електромеханични уреди, соларни системи, батерии, строителна механизация и много др.), представляващи интерес за **различни категории икономически оператори**. Окрупняването на разнородни по вид доставки в предмета на една поръчка, без разделянето ѝ на части или обособени позиции (в случай на систематична връзка между тях), е предпоставка за облагодетелстване на определени лица и липса на възможност за участие на други.

Видно от документацията за обществената поръчка, целта на същата е да се извърши доставка и монтаж на оборудване за различни кабинети и работилници за професионално обучение по утвърдени от МОН направления: „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“, „Електротехника и енергетика“, „Строителство“, „Дизайн“, представляващо интерес за различни категории икономически оператори, поради което същите следва да бъдат отделени в различни поръчки/обособени позиции, съобразно CPV кода на съответната група продукти, предвид принципите на възлагане, уредени в чл. 2, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗОП.

ГРЕШКИ, ДОПУСКАНИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРЕДМЕТА НА ПОРЪЧКАТА, ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ

- **Неоснователно окрупняване на предмета на поръчката:**

Пример: При определянето на предмета на обществената поръчка, възложителят **не е предвидил разделянето ѝ на обособени позиции**, като е обединил различни по същността си доставки, а именно: доставка на оборудване за изграждане на ферма за кози, ферма за кокошки и оранжерия. Окрупняването на разнородни по вид доставки в предмета на една поръчка, без обособени позиции е предпоставка за облагодетелстване на определени лица и липса на възможност за участие на други. Видно от проекта на документацията целта на доставката е да се достави оборудване за изграждане на център за високи постижения в две направления: „Растениевъдство“ и „Животновъдство“, и по-конкретно да се достави и монтира оборудване за изграждане на ферма за кози, ферма за кокошки и оранжерия, **представляващо интерес за различни категории икономически оператори.**

Проекта на документация, в т.ч. и техническата спецификация, не обосновава извод за наличие на неделимост, поради функционална зависимост и липса на самостоятелна значимост на всяка от фермите, поради което изложените в Решението по чл. 22, ал. 1, т. 1 от ЗОП мотиви за липса на разделяне на поръчката на обособени позиции не могат да бъдат приети за основателни.

ГРЕШКИ, ДОПУСКАНИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРЕДМЕТА НА ПОРЪЧКАТА, ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ

- Прогнозната стойност е определена като „пазарно проучване“, но с участие на външни лица или с участие на външни лица, без да е спазен чл. 44, ал. 3 и ал. 5 от ЗОП .
- При пазарни консултации възложителят не е предприел нормативно определените мерки, за да спази принципа на равнопоставеност между участниците/кандидатите, включително не е отстранил участника/кандидата (при наличие на предпоставките за това), а го е избрал за изпълнител.

Пример: В поръчка за доставка на мебели, възложителят е определил прогнозната стойност, след като е «събрал 3 оферти», а единият оферент, който по-късно е и единствен участник по ОП 3 е определен за изпълнител.

Пазарна консултация или пазарно проучване?!

- Не е осигурена публичност по чл. 44, ал.3 от ЗОП.
- Участникът, участвал в подготовката на процедурата, е имал предварително информация за предмета на обществената поръчка (в частта по ОП 3), за която именно е представил оферта- послужила за определяне на прогнозната стойност на тази обособена позиция.
- Избран е за изпълнител, без да е доказал липсата на неравнопоставеност.
- В случая не е налице осигуряване спазване на принципа на равнопоставеност по чл. 44, ал. 5 от ЗОП, тъй като единственият участник в процедурата по ОП № 3 е участвал в подготовката ѝ и е избран за изпълнител, вместо да бъде отстранен от процедурата.

ГРЕШКИ, ДОПУСКАНИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРЕДМЕТА НА ПОРЪЧКАТА, ПРОГНОЗНАТА СТОЙНОСТ

- В поръчка за строителство е включена и доставка (например на мебели), която не е необходима за изпълнението на строителството.
- Възлагане по чл. 21, ал. 6 от ЗОП, без да са спазени условията за това и в нарушение на чл. 7 от ППЗОП.
- Допуснато е незаконосъобразно разделяне на предмета на поръчката на части, в нарушение на чл. 21, ал. 15 и 16 от ЗОП - т.е. разделяне, с което се прилага ред за възлагане за по-ниски стойности, тъй като възложителят не е съобразил, че в рамките на 12 месеца има и друго възлагане с идентичен или сходен предмет. Най - често при поръчки за доставки.

Примери:

- В рамките на 12 месеца възложителят вече е провел **открита процедура** за доставка на мебели, и към момента поради ниската прогнозна стойност (под 50 000лв) решава директно да възложи нова доставка на мебели.
- Когато възложителят в рамките на 12 месеца провежда две процедури за възлагане чрез **публично състезание** на доставка на компютри, едното на стойност 100 000лв, а другото на стойност 180 000лв без ДДС, без да съобрази, че общата стойност на тези еднотипни възлагания предполага провеждането на открита процедура.
- Неспазване на чл.7 от ЗОП при делегирането на правомощията на възложител. Счетоводителят не може да бъде «възложител» ако няма право да замества възложителя съгласно нормативен, административен или друг акт, който определя представителството на възложителя, тъй като не осъществява административното ръководство в организацията на възложителя.

ИЗГОТВЯНЕ НА ДОКУМЕНТАЦИЯ ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

Минимално съдържание на документацията за участие (чл. 31, ал. 1 ЗОП), в т.ч.:

1. техническите спецификации;
2. методиката за определяне на комплексната оценка на офертата (при критерии за възлагане „ниво на разходите“ или „оптимално съотношение качество/цена“);
3. образци на документи, както и указание за подготовката им;
4. проект на договор.

ИЗГОТВЯНЕ НА ДОКУМЕНТАЦИЯ ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

- ❑ **Външни лица участвали ли са в процеса на подготовка на процедурата и възложителят провеждал ли е пазарни консултации, с оглед спазване на принципа за равнопоставеност и недопускане на дискриминация.**

Възложителят **предприема действия, които да гарантират, че тези лица нямат предимство пред останалите кандидати или участници** (чл. 44, ал. 3 ЗОП).

Тези действия включват най-малко:

- **публикуване на профила на купувача на цялата информация**, разменена по повод подготовката за възлагане на поръчката, включително получения от възложителя резултат, а ако е невъзможно - посочване чрез профила на купувача на мястото, от което тази информация може да бъде получена;
- **определяне на подходящ срок за получаването на оферти**, включително като се прецени дали съкращаването на срокове не води до нарушаване на принципа за равнопоставеност.

ИЗГОТВЯНЕ НА ДОКУМЕНТАЦИЯ ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

Допълнителни мерки по чл. 44, ал. 4 и 5 ЗОП:

- Задължение за **удължаване на срока** за получаване на оферти **най-малко до минималните срокове за съответния вид процедура**, когато е налице съкращаване на сроковете и в определения срок са получени оферти или заявления за участие само от лица, участвали в пазарните консултации и/или в подготовката на документацията за участие;
- Задължение да **отстрани участника**, ако с действията по-горе **не може да се осигури спазване на принципа за равнопоставеност** и участникът, участвал в пазарните консултации и/или в подготовката за възлагане на поръчката **не може да докаже, че участието му не води до нарушаване на този принцип** (доказателствата за това следва да са част от офертата на участника).

НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 44, АЛ. 2 И 5 ЗОП:

Възложителят е провел пазарни консултации, но не е предприел действията по чл. 44, ал. 3 ЗОП, които да гарантират, че лицата, участващи в пазарните консултации нямат предимство пред останалите кандидати или участници, като

- не е публикувал в Профила на купувача информация за проведената пазарна консултация;
- получил е само една оферта - от лицето, участвало в пазарните консултации,
- и го е определил за изпълнител.

В случая, възложителят, избирайки за изпълнител този участник (вместо да го отстрани съгл. ал. 5), е допуснал нарушение на принципите за свободна конкуренция, равнопоставеност и недопускане на дискриминация.

ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ
ДЕФИНИЦИЯ - § 2, т. 54, букви
«А» и «Б» от ДР на ЗОП

ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ

Най-общо това са:

всички технически предписания, определящи изискваните характеристики на материалите, стоките или консумативите, така че да отговарят на предвидената от възложителя употреба (при поръчки за строителство) и

всички изисквани характеристики на продукта или услугата, като равнище на качество (при поръчки за доставки или услуги),

които характеристики трябва да включват ниво на изпълнение спрямо изискванията за опазване на околната среда и климата, проектиране, което да отговаря на всички изисквания (включително достъп за хора с увреждания) и оценяване на съответствието, **работни характеристики, приложение на продукта, безопасност или размери, включително процедурите относно осигуряването на качеството,** терминология, символи, изпитване и методи на изпитване, опаковане, маркиране и етикетиране, инструкции за употреба и производствени процеси и методи на всеки етап от жизнения цикъл на строителните работи (доставката или услугата) и др.

ИЗГОТВЯНЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА СПЕЦИФИКАЦИЯ

Важно!

- да е съобразена с изискванията на чл. 48, чл. 49 и § 2, т. 54 от ДР на ЗОП и да осигурява спазване на принципите за равен достъп и недопускане на дискриминация, свободна конкуренция на лицата и пропорционалност, прокламирани в чл. 2, ал. 1 ЗОП.
- чл. 49, ал. 1 ЗОП - техническите спецификации трябва да осигуряват **равен достъп** на участниците до процедурата за възлагане на обществената поръчка **и да не създават необосновани пречки** пред възлагането на обществената поръчка в условията на конкуренция,
- чл. 49, ал. 2 ЗОП, същите **не трябва да се определят чрез посочване на конкретен модел, източник, процес, търговска марка, патент, тип, произход или производство**, за да не се облагодетелстват или елиминират определени лица или стоки, а когато това е невъзможно - в изключителни случаи е допустимо използването на подобно описание, само ако след него са добавени думите **„или еквивалент“**.

ИЗГОТВЯНЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА СПЕЦИФИКАЦИЯ

- да предвижда мерки, съдържащи условия, свързани с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 година.

Дейностите, предмет на поръчката, следва да оказват **незначително предвидимо въздействие върху околната среда**, като при преценката си, възложителят трябва да вземе предвид както преките, така и непреките въздействия през целия жизнен цикъл на инвестицията. В този смисъл дейността не трябва да води до:

- значителна неефективност при използването на ресурсите
- увеличаване на генерирането на отпадъци,
- отделяне на значителни емисии на парникови газове,
- увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, замърсяване на води и почви и др.

ИЗГОТВЯНЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА СПЕЦИФИКАЦИЯ

В сила от 01.01.2024г. - Задължителни екологични изисквания – чл. 47а от ЗОП

- При поръчки на стойност по чл. 20, ал. 1 и 2 от ЗОП документацията **съдържа** екологични изисквания към продуктите, които се доставят или се използват за предоставяните услуги.
- Възложителите прилагат тези изисквания:
  - чрез посочване в техническите спецификации на обществената поръчка
  - или
  - като показатели при критерий за възлагане по чл. 70, ал. 2, т. 2 или 3 от ЗОП.
- Продуктите, минималните задължителни екологични изисквания и начинът за тяхното доказване се определят с наредба, издадена от министъра на околната среда и водите съвместно с министъра на финансите и министъра на икономиката и индустрията.

Към момента има проект на *Наредба за екологичните изисквания към определени продукти, предмет на обществени поръчки*, с която се определят продуктовия обхват, минималните задължителни екологични изисквания към продуктите, предмет на обществени поръчки, които се доставят или се използват за предоставяните услуги, както и начинът на доказване на тези изисквания.

Проекта може да се види на портала за обществени консултации на Министерски съвет <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=8220>

ПРИМЕРИ ЗА ДИСКРИМИНАЦИОННА ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ:

1. Заложени **технически характеристики, които са характерни само за продуктите на конкретен производител**. Установена е **пълна идентичност** между техническите характеристики от каталога на производителя и минималните технически изисквания, поставени от възложителя в техническата спецификация. Т.е. налице е **насочване към един конкретен производител**

Техническите изисквания към конкретните артикули, обект на доставка **трябва да бъдат конкретизирани до степен, позволяваща участието на повече от един участник**, в противен случай е налице **необосновано ограничаване** на икономическите оператори и **необосновано предимство** за тези доставчици, които предлагат артикули на конкретния производител - нарушение на принципите за свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност и недопускане на дискриминация на лицата, потенциални участници в процедурата.

ПРИМЕРИ ЗА ДИСКРИМИНАЦИОННА ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ:

2. Заложени изисквания за конкретна операционна система, конкретни марки и модели оборудване, техника и др. **без думите „или еквивалентно/и“.**

Пример 1: изискването „...*доставеното оборудване **да е от производителя на съществуващите у възложителя модели подобно оборудване (от техн. спецификация)...***“, **без допуснат еквивалент** е нарушение на чл. 49, ал. 2 ЗОП и би довело до облагодетелстване или елиминиране на определени лица или продукти.

Пример 2: Гладиатор МОДЕЛ “UNICA” С 90 КГ ТЕЖЕСТИ (ОП 2) и КОМПЛЕКТ ОТВЕРТКИ - кръстата **Phillips**, плоска, прецизна (ОП 6) , **без допуснат еквивалент**.

Когато не е дадена възможност за представянето на еквивалентни решения, чрез посочване на думите „или еквивалентно/и“, възложителят изначално е ограничил участието на тези потенциални участници в процедурата, които не предлагат/продават оборудване от конкретния производител, но биха могли да предложат друго, еквивалентно на него, което да осигури съвместимост с наличното оборудване.

ПРИМЕРИ ЗА ДИСКРИМИНАЦИОННА ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ:

3. Твърде общи технически спецификации - техническите и/или функционални характеристики на подлежащите на доставка артикули са описани твърде общо.

4. Липса на технически спецификации - за подлежащите на доставка артикули не са посочени никакви технически или функционални характеристики, поради което икономическите оператори са затруднени при подготовката на офертите си, включително при изготвяне на ценовото си предложение, доколкото липсата на обективни качествени характеристики на търсения артикул възпрепятства формирането на най-изгодна и конкурентна цена, което води и до създаване на необосновани пречки пред възлагането на обществената поръчка в условията на конкуренция.

Пример: изискване да бъдат доставени спортни артикули за провеждане на спортни мероприятия за деца, без посочени характеристики на отделните артикули.

ПРИМЕРИ ЗА ДИСКРИМИНАЦИОННА ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ:

5. Възложителят е включил в предмета на поръчката, респ. в техническите спецификации различни по същността си дейности, представляващи интерес за различни категории икономически оператори, изискващи различни правоспособност, опит и/или познания. Т.е. налице е **неоснователно окрупняване на предмета на обществената поръчка**, което ограничава възможностите за участие на лицата, които биха могли да изпълнят само част от дейностите.

Пример: В предмета на обществената поръчка (респ. техническите спецификации) **са включени множество на брой РАЗНОРОДНИ артикули за доставка** - аудио техника, офис техника и мебели. Доставката на тези разнородни артикули представлява интерес за **различен кръг икономически оператори**. Възложителят, вместо да раздели обществената поръчка на обособени позиции (в случай на систематична връзка между тях) или да възложи доставките в различни обществени поръчки, той необосновано ги е обединил в една обществена поръчка, за изпълнението на която е избран един доставчик.

ИЗГОТВЯНЕ НА ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ

- ✓ Да се съобразяват **допустимите за финансиране дейности**, съгласно процедурата по ПВУ.

Пример: В Техническата спецификация е заложено: „*доставената земеделска техника трябва да бъде фабрично нова **или употребявана**, с дата на производство след 01.01.2018 г. Да съответства напълно на техническите и експлоатационни характеристики, посочени в настоящата Техническа спецификация и да отговаря на всички стандарти и документи, касаещи качеството, екологията и безопасността, валидни в страните от Европейския съюз*“.

Заложеното изискване е в **пълно несъответствие** с условията на Поканата за участие в процедура, чрез директно предоставяне на средства на конкретни крайни получатели за изпълнение на инвестиции по Механизма за възстановяване и устойчивост, съгласно които **не се финансират разходи за закупуване на оборудване/обзавеждане – втора употреба.**

- ✓ Да се избягва неоснователно окрупняване

НАСОКИ ЗА ИЗБЯГВАНЕ НА НЕОСНОВАТЕЛНОТО ОКРУПНЯВАНЕ

ОБОСОБЕНИ ПОЗИЦИИ

- Определянето им е в **оперативната самостоятелност на възложителя** – т.е. той преценява възможността за разделянето на поръчката на обособени позиции.
- Когато прецени, че не е целесъобразно разделянето на обществената поръчка на обособени позиции, в решението за откриване на процедурата възложителят **посочва причините за това.**
- При определянето на обособени позиции следва да се има предвид § 2, т.29 от ДР на ЗОП - „**Обособена позиция**“ е такава част от предмета на обществената поръчка, която въпреки че може да бъде самостоятелен предмет на обществена поръчка, **е систематично свързана** с другите позиции от предмета на обществената поръчка.
- Забрана за разделянето на обществена поръчка на части, с което се прилага ред за възлагане за **по-ниски стойности**, освен в случаите по чл. 21, ал. 6 ЗОП.

ВЪЗЛАГАНЕ ПО ЧЛ. 21, АЛ. 6 ЗОП

Възложителите могат да възлагат обособени позиции по реда, валиден за индивидуалната прогнозна стойност на всяка от тях, при следните кумулативни условия:

- стойността на съответната обособена позиция **не надхвърля 156 464 лв. за доставки и услуги или 1 000 000 лв. за строителство, и**
- общата прогнозна стойност на обособените позиции, възложени по този начин, **не надхвърля 20% от общата прогнозна стойност на поръчката.**

!!! Независимо от остатъчната стойност на поръчката, тя се възлага по реда, приложим към общата прогнозна стойност на цялата поръчка.

Съгласно чл. 7 ППЗОП, при възлагане по чл. 21, ал. 6 ЗОП, възложителят **посочва прогнозната стойност на обособената позиция и остатъчната стойност на поръчката, в:**

1. обявлението, с което се оповестява откриването на процедурата
2. обявата при събиране на оферти с обява (чл. 187, ал. 1 ЗОП) или
3. решението за откриване на процедурата - в приложимите случаи

ГРЕШКИ ПРИ ОБЯВЯВАНЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ:

Неоснователно директно възлагане - неоснователно позоваване на чл. 21, ал. 6 ЗОП – възлагане на обособени позиции по реда, валиден за индивидуалната прогнозна стойност на всяка от тях, но без да се спазват условията на посочената разпоредба и на нормата на чл. 7 ППЗОП, включително когато дадена обществена поръчка е проведена/възложена без в обявлението за нея (респ. обявата или решението за откриване) да е посочено, че една или повече обособени позиции ще бъдат възложени по реда на чл. 21, ал. 6 ЗОП.

ВАЖНО: Възлагането по чл. 21, ал. 6 ЗОП не е самостоятелен и изолиран процес, а е предшестван от и е свързан с конкретна процедура/ред за възлагане, където предварително е посочено намерението на възложителя да възложи част от поръчката по този начин.

МЕТОДИКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КОМПЛЕКСНАТА ОЦЕНКА НА ОФЕРТАТА

(при критерий за възлагане „ниво на разходите“ или „оптимално съотношение качество/цена“)

Критерии за възлагане (чл. 70, ал. 2 от ЗОП):

1. най-ниска цена;
2. **ниво на разходите**, като се отчита разходната ефективност, включително разходите за целия жизнен цикъл;
3. **оптимално съотношение качество/цена**, което се оценява въз основа на цената или нивото на разходите, както и на показатели, включващи качествени, екологични и/или социални аспекти, свързани с предмета на обществената поръчка.

МЕТОДИКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КОМПЛЕКСНАТА ОЦЕНКА НА ОФЕРТАТА

- когато критерият за възлагане **включва повече от един показател**, възложителят **определя** в обявлението и документацията **относителната тежест на всички показатели**, а когато това е обективно невъзможно, ги подрежда по важност в низходящ ред;
- може да определи **минимално и максимално допустимите стойности** на количествените показатели;
- когато показателят за оценка е свързан със срок, възложителят **определя минимални и/или максимални граници**, като отчита сложността на поръчката, необходимото време за нейното изпълнение, а когато е приложимо - и гаранционната поддръжка.
- показателите за оценка **следва да са пряко свързани с предмета на поръчката**

МЕТОДИКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КОМПЛЕКСНАТА ОЦЕНКА НА ОФЕРТАТА

Показателите за оценка, включени в критерия «оптимално съотношение качество/цена»,

могат да съдържат:

- 1. измерител на качество, включително технически параметри, естетически и функционални характеристики, достъпност, предназначение за всички потребители, социални, екологични и иновативни характеристики и иновативни търговски техники и условия;**
- 2. организация и професионална компетентност на персонала, на който е възложено изпълнението на поръчката, когато качеството на ангажирания с изпълнението на поръчката персонал може да окаже съществено влияние върху изпълнението на поръчката;**
- 3. обслужване и поддръжка, техническа помощ и условия, като: дата на изпълнение, начин и срок на изпълнение или срок на завършване.**

МЕТОДИКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КОМПЛЕКСНАТА ОЦЕНКА НА ОФЕРТАТА НАЧИНЪТ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОЦЕНКАТА ПО ВСЕКИ ПОКАЗАТЕЛ (ЧЛ. 70, АЛ. 7 ЗОП), ТРЯБВА:

1. да дава възможност **да се оцени нивото на изпълнение, предложено във всяка оферта**, в съответствие с предмета на обществената поръчка и техническите спецификации;
2. да дава възможност **да бъдат сравнени и оценени обективно техническите предложения в офертите**;
3. да осигурява на участниците **достатъчно информация за правилата, по които ще се определя оценката по всеки показател**, като за:
  - а) **количествено определимите показатели** се определят стойностите в цифри или в проценти и се посочва начинът за тяхното изчисляване;
  - б) **качествените показатели**, които са количествено неопределими, се посочва начинът за тяхното оценяване от комисията с конкретна стойност чрез експертна оценка, **като не се допуска оценяване на пълнотата и подхода при представяне на информацията (в сила от 22.12.2023 г.)**

МЕТОДИКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КОМПЛЕКСНАТА ОЦЕНКА НА ОФЕРТАТА

- ❖ **не се допускат** показатели за оценка, които **отчитат времето за извършване на плащанията** (отложено или разсрочено плащане) **или оценяване на размера или отказа от авансово плащане** (когато се предвижда предоставяне на аванс).
- ❖ **критериите за подбор не могат да бъдат показатели за оценка;**
- ❖ **не се допуска оценяване на пълнотата и начина на представяне на информацията в документите** (планове, графици и др. - чл. 33, ал. 1 ППЗОП).

ГРЕШКИ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕТО НА МЕТОДИКА ЗА ОЦЕНКА

- методики за оценка, които **допускат да се присъждат точки (дори и „0“)** за предложения, които **не отговарят на минималните технически изисквания** на възложителя, заложен в техническата спецификация;
- които **включват показатели за оценка**, които не са свързани пряко с предмета на обществената поръчка;
- съдържат **неясни и/или субективни показатели за оценка**, като допускат оценки да се присъждат само и единствено на база субективни понятия като „детайлно“, „ясно“, „изчерпателно“, „непротиворечиво“, „формално“ и др., които определят и отделните стъпки на оценяване.

Субективните показатели за оценка имат **разубеждаващ ефект** спрямо потенциалните участници и водят до неравното им третиране в процедурата, тъй като предоставят неограничена свобода на оценителната комисия при присъждане на точките и възможност за интерпретация.

ГРЕШКИ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕТО НА МЕТОДИКА ЗА ОЦЕНКА

Пример: В методика за комплексна оценка, оценяването по показател „Техническо предложение“ се извършва по следния начин:

Подпоказатели за оценка на техническото предложение (максимален сбор 100 точки)	Оценка
1. Описание на подхода и последователността, обхват и дейности, съобразно виждането му за изпълнение на предмета на поръчката, конкретизиране на характеристиките и съответното оборудване в съответствие с изискванията на техническата спецификация с максимален брой 50 точки.	
Участникът в своето предложение е разписал детайлно, подробно, структурирано, и последователно качеството на оборудването и подхода на работа за изпълнение на доставката. ⌚ Използването на предложените от участника методология (инструменти, методи и дейности) и ясен подход за изпълнение, която напълно съответства и покрива нуждите, целите, дейностите, задачите и изискванията на Възложителя. ⌚ В своето предложение участникът е посочил последователността на действията и методите, които ще използва при изпълнение предмета на обществената поръчка.	50т.
Участникът в своето предложение е разписал последователно и непротиворечиво, но схематично (без да се навлиза в подробности) , подхода на работа за изпълнение на предмета на обществената поръчка. ⌚ В своето предложение участника е посочил схематично (без да се навлиза в подробности) последователността на действията и методите, които ще използва при изпълнение предмета на обществената поръчка.	30т.

2. Организационна структура за изпълнение на обществената поръчка с максимален брой 30 точки.

Предложението съдържа **подробно и изчерпателно** описание на организационна структура за изпълнение на обществената поръчка, като интерпретира по подходящ начин и пълно разбиране на предмета на доставката.

Като част от своето предложение участникът е анализирал подробно и изчерпателно необходимостта от ангажиране на допълнителни технически лица не само за изпълнението на доставката като цяло, но и за всеки от посочените в предложението задачи, през които ще преминава изпълнението на обществената поръчка.

Предложеното от участника разпределение на възможните задачи и отговорности на отделните технически лица **са разписани адекватно, подробно и изчерпателно** в съответствие с планираните дейности. Разпределението на работата между техническите лица при изпълнението на поръчката **е описано подробно и изчерпателно**. Разпределението на работата между техническите лица е обосновано, в чието

Предложението съдържа **последователно и непротиворечиво, но схематично** (без да се навлиза в подробности) описание на организационна структура за изпълнение на обществената поръчка и съответства на дейностите, предвидени в техническата спецификация.

Предложеното от участника разпределение на възможните задачи и отговорности на отделните технически лица **са разписани адекватно** в съответствие с планираните дейности, но **схематично (без да се навлиза в подробности)**. Разпределението на работата между техническите лица при изпълнението на поръчката е описано **схематично** (без да се навлиза в подробности) и/ или само за изпълнението на отделните етапи като цяло, през които ще преминава изпълнението на обществената поръчка. Разпределението на работата между техническите лица **не е напълно обосновано**.

30т.

20т.

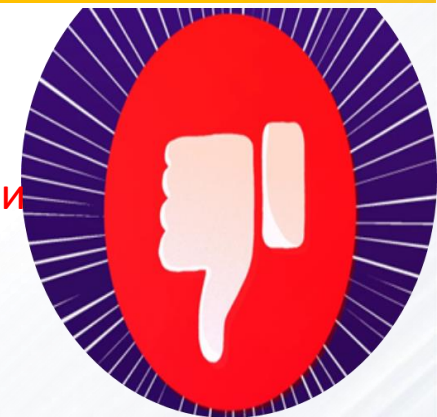
От дадените дефиниции, **не става ясно:**

- **кога комисията ще приеме, че предложеното от участника ОПИСАНИЕ е "детайлно, подробно, структурирано, и последователно"**, за да получи макс.брой точки. Нито кога ще получи 30 точки за ОПИСАНИЕ, което е **„последователно и непротиворечиво, но схематично (без да се навлиза в подробности)“**.
- **кога е ясен подхода за изпълнение и кога не?! Няма информация какво съдържание трябва да има техническото предложение, за да получат съответния максимален брой точки.**
- **кога описанието на организационната структура е „подробно и изчерпателно“, кога е налице „адекватно, подробно и изчерпателно“ разписване, съответно кога е разписано „схематично“ и кога разпределението на работата не е „напълно обосновано“.**

ГРЕШКИ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕТО НА МЕТОДИКА ЗА ОЦЕНКА

- **методики със скала за оценка, която не е изчерпателна** - не включва оценката на всички възможни предложения в посочения от възложителя диапазон.

Пример: при оценка на ефективността на детектора на апаратурата - обект на доставка, възложителят е предвидил да се оценява с точки следната ефективност на детектора:

„по-голяма от 85%, но по-малка от 95% - 1 точка;

по-голяма от 95%, но по-малка от 100% - 2 точки и равна на 100% - 5 точки“.

Възложителят **не е предвидил оценка** за ефективност на детектора **равна на 95%**. При минимално изискване - ефективността на детектора да бъде най-малко 85%, възложителят чрез разписаната скала не е съобразил, че е възможно както ефективност 85% или 100%, да е налице и ефективност 95%, и не е предвидил оценка на такива технически предложения.

ГРЕШКИ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕТО НА МЕТОДИКА ЗА ОЦЕНКА

- методики със скала за оценка, без ясно разграничение между отделните диапазони, което дава възможност за присъждане на различни точки за един и същ офериран параметър.

Пример: при оценка на **гаранционен** срок, възложителят е приложил следната скала за оценка:

Показател за оценка:	Брой точки
Гаранционен срок	
от 3 години до 5 години	50
от 2 години до 3 години	20
2 години	10

- В случая е видно, че както офериран гаранционен срок 2 години, така и такъв от 3 години **може да бъде оценяван по два различни начина - с различен брой точки.**

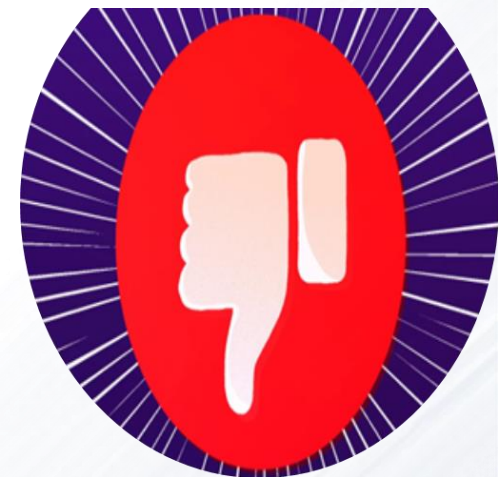
Добра практика: За да се избегне възможност за интерпретация, се препоръчва скалата за оценка да съдържа ясни разграничения между отделните диапазони, например чрез използване на математически знаци:

> 3 години до 5 години	50
> 2 години ≤ 3 години	20
2 години	10

ГРЕШКИ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕТО НА МЕТОДИКА ЗА ОЦЕНКА

- **методики за оценка в нарушение на чл. 33, ал. 1, изр. второ ППЗОП - при които се оценява пълнотата и начина на описание** - например на организацията на работния процес на екипа по изпълнение на поръчката, като по-голям брой точки се присъждат за по-подробно и детайлно описание на работния процес в сравнение с описанието на организацията на работа според минималните изисквания.

При този вид методики обикновено се оценява и нещо „друго“, извън посоченото от възложителя (допълнителни рискове за изпълнението, организационни мерки и т.н.), което съобразно **субективната преценка на всеки участник** би довело до повишаване на качеството на изпълнение на поръчката.

При тези методики **е налице обективна невъзможност** да бъдат сравнени и оценени обективно техническите предложения в офертите - нарушение на чл. 70, ал. 7, т. 2 ЗОП.

ГРЕШКИ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕТО НА МЕТОДИКА ЗА ОЦЕНКА

➤ методика за оценка, неотнoсима към предмета на поръчката

В поръчка за **доставка** са налице показатели за оценка, които имат отношение по-скоро към процедура с обект „услуга“, отколкото към такава с обект „доставка“. Възложителят е посочил, че *„Като неразделна част от своето техническо предложение участниците следва да представят нарочен документ, в който да предложат методология за управление на проекта по дейности и поддейности и да изтъкнат ползите за успешното изпълнение. Предложената методология трябва да съответства на най-добрите световни практики и препоръки (например Project Management Body of Knowledge (PMBOK) Guide, PRINCE2 и др. еквиваленти). Дейностите по управление на проекта трябва да включват управление на реализацията на дейностите, посочени в настоящата обществена поръчка, и постигане на очакваните резултати, както и разпределението на предложените участници в екипа за управление на поръчката по роли, график и дейности при изпълнение на настоящата обществена поръчка. Методологията трябва да включва подробно описание на: 1. Фазите на проекта; 2. Организация на изпълнение: - Ресурсна обезпеченост; - Организация и т.н.“*

В случая възложителят **не е заложил** показатели за оценка, имащи пряко отношение към обект „доставка“ - например обслужване и поддръжка, техническа помощ и условия, срок на изпълнение, гаранционни условия и всякаква друга относима информация, имаща пряка връзка към процедура с предмет „доставка на оборудване“ по смисъла на чл. 70, ал. 4, т. 3 от ЗОП, което прави методиката за оценка незаконосъобразна.

ПРОЕКТ НА ДОГОВОР

Съгласно чл. 112, ал. 4 ЗОП, договарът, който се сключва в резултат на проведената обществена поръчка, **трябва да съответства на проекта на договор, приложен в документацията**, допълнен с всички предложения от офертата на участника, въз основа на които последният е определен за изпълнител на поръчката.

Промени в проекта на договор се допускат по изключение, когато **се налагат изменения, които не са съществени и са наложени от обстоятелства, настъпили по време или след провеждане на процедурата.**

Пример: В проекта на договора е предвидено **Междинно плащане - в размер на 90% от стойността на договора**, в срок от 30 (тридесет) дни от подписване на приемо-предавателен протокол за приемане на доставено оборудване и **Окончателно плащане – в размер до общата стойност на договора**, след приспадане на междинното плащане, като **не е конкретизиран срока и условията за окончателно плащане.**

В допълнение, доколкото в договора **не е предвидено авансово плащане**, е обективно невъзможно да има междинно такова.

В случай, че възложителят желае да обезпечи гаранционната отговорност на изпълнителя, това би могло да се реализира чрез гаранцията за добро изпълнение.

ОБЯВЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА

- ❖ възлагането на обществени поръчки се осъществява с електронни средства чрез използване на централизирана електронна платформа (ЦАИС ЕОП) (чл. 39а ЗОП).

Изключение:

- при документи, съдържащи класифицирана информация;
  - поради специализирания характер на поръчката не може да се ползва ЦАИС ЕОП и
  - за представяне на мостри/макети, които не могат да бъдат предадени с електронни средства
-
- ❖ **Регистърът на обществените поръчки (РОП)** е част от ЦАИС ЕОП – представлява електронна база данни с информация за възлаганите обществени поръчки от възложителите по ЗОП, в които се публикуват изчерпателно изброените в чл. 36, ал. 1 документи, в т.ч. решенията по [чл. 22, ал. 1](#) ЗОП; обявленията по [чл. 35, ал. 1](#) ЗОП, разясненията, предоставени от възложителите, протоколите и доклада на комисията по чл. 103 ЗОП, договорите за обществени поръчки и др.

ОБЯВЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА

За оповестяване откриването на процедурите възложителите изпращат за публикуване (чл.99 ЗОП):

- обявлението, с което се оповестява откриването на процедура, до ОБЕС - в случаите по чл. 18, ал. 1, т. 1 - 7 и 11;
- решението за откриване на процедурата до РОП - в случаите по чл. 18, ал. 1, т. 8 - 10 и 13;
- решението за откриване на процедурата и обявлението за обществена поръчка до РОП - в случаите по чл. 18, ал. 1, т. 12.

Възложителят изпраща обявлението за обществена поръчка (когато е приложимо и другите обявления по чл. 35 ал. 1 ЗОП) до Службата за публикации на Европейския съюз чрез платформата по чл. 39а, ал. 1 (ЦАИС ЕОП), поддържана от АОП, като **за дата на изпращане на обявленията се приема датата, удостоверена от платформата чрез електронен времеви печат.**

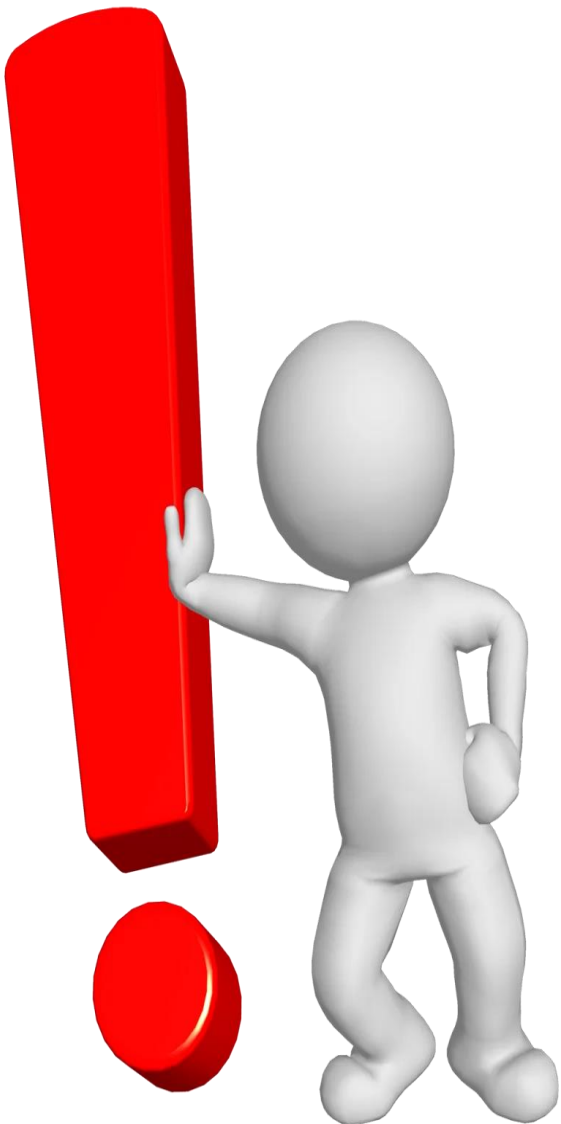
ОБЯВЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА

Обявленията по чл. 35, ал. 1 и решенията, с които те се одобряват, **не се публикуват в РОП преди публикуването им в ОВЕС**, поради което и достъпа чрез платформата до документацията за обществената поръчка се осъществява от датата на публикуване на обявлението в ОВЕС, съгл. чл. 32, ал. 1, т. 1 ЗОП.

На същата платформа се поддържа и Профила на купувача, на който се осигурява публичност на информацията по чл. 36 ЗОП, информацията, свързана с проведени пазарни консултации и на друга относима информация във връзка с възлагането на обществени поръчки по преценка на възложителя.

Документите по чл. 36, ал. 1 ЗОП се публикуват **едновременно в РОП и на Профила на купувача.**

Повече информация относно функционалностите на ЦАИС ЕОП може да бъде намерена на сайта на АОП или чрез съдействие от създадения за тази цел Център за обслужване на потребители на ЦАИС ЕОП, на следния електронен адрес: <https://www2.aop.bg/e-uslugi/centar-za-obslujvane-na-potrebiteli/>.

ОБЯВЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА

Обявлението за обществена поръчка съдържа цялата изискуема информация по чл. 35, ал. 2 и приложение № 4, Част Б ЗОП, включително:

- ✓ общата прогнозна стойност на обществената поръчка/обособените позиции (ако има)
- ✓ естество и обем на строителството/доставките/услугите
- ✓ размер на гаранциите за изпълнение и за авансово плащане;
- ✓ изисквания към личното състояние на участниците и критериите за подбор;
- ✓ критерий за оценка на офертите и показателите за оценка („оптимално съотношение качество/цена“);
- ✓ срок за получаване на офертите и изменения в срока, ако има такива;
- ✓ място и дата на отваряне на офертите;
- ✓ информация дали поръчката е свързана с проект/програма на ЕС

ОБЯВЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА

❖ **Гаранциите за изпълнение и за авансово плащане - не са задължителни, но са препоръчителни**

доколкото гарантират на възложителя изпълнението на договора/обезпечението на предоставения аванс.

В случай, че бъдат изискани, следва да се има предвид, че съгласно чл. 111, ал. 2 и 3 ЗОП:

- **гаранцията, обезпечаваща изпълнението на договора, не може да надвишава 10 на сто от стойността му (в сила от 01.01.2024г.),**
- **гаранцията, която обезпечава авансово предоставените средства е в размера на тези средства.**

Гаранциите се предоставят в една от формите, посочени в чл. 111, ал. 5 ЗОП (парична сума, банкова гаранция или застраховка, но само когато стойността на авансово предоставените средства, съответно на гаранцията за изпълнение, е равна или по-малка от 500 000 лв.). Участникът, определен за изпълнител, **сам избира** формата на гаранцията.

ОБЯВЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА

- ❖ **Изисквания към личното състояние на участниците** - основанията за задължително и незадължително отстраняване по чл. 54 и чл. 55 ЗОП;
- ❖ **Критерии за подбор** (минималните изисквания към годността (правоспособността) за упражняване на професионална дейност, икономическото и финансовото състояние и техническите и професионални способности на участниците) - само посочените в чл. 60, 61 и 63 от ЗОП, които са необходими за установяване на възможността им да изпълнят поръчката (чл. 59, ал. 2 ЗОП), които трябва:

Важно!

- да са съобразени с предмета, стойността, обема и сложността на поръчката/ съответната обособена позиция (когато поръчката има обособени позиции).
- да определят **минималните изисквания** за допустимост.

Определянето на критерии за подбор **не е задължително за възложителя, но когато поставя такива, те следва да са съобразени със закона.**

В този смисъл когато заложи изискване на **екип експерти** (като критерий за подбор), за да установи, че участниците разполагат с необходимите човешки и технически ресурси, той следва да се съобрази нормата на чл. 63, ал. 1, т. 5 ЗОП, която изрично посочва, че изискването участникът да разполага с персонал и/или с ръководен състав е обвързано с „определена професионална компетентност за изпълнението на поръчката“, тъй като в противен случай се обезсмисля поставянето на този критерий за подбор.

ОБЯВЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА

- Важно!**
- ❖ Възложителите **нямат право да изискват** от участниците други документи за доказване на съответствие с поставените критерии за подбор, освен посочените в ЗОП (чл.62 и чл.64), както и нямат право да изискват представяне на документи по чл.60, чл.62 и/или чл.64 ЗОП, без да са определили съответния критерий за подбор.

Документите за доказване на критериите за подбор се представят преди сключване на договора, но възложителят следва да ги определи предварително и да ги посочи в обявлението за обществена поръчка. Възложителят няма право да изисква представянето на тези документи с подаване на офертата, но може до ги изисква **след отваряне на заявленията за участие/офертите (чл.67, ал.5 ЗОП) и само когато това е необходимо за законосъобразното възлагане на поръчката.**

Съгласно чл.59, ал.4 ЗОП, **при определянето на документите за доказване на критериите за подбор, възложителите са длъжни да изискват предимно такива, които са обхванати от електронната база данни за удостоверителни документи на ЕК „e-Certis“**. Тази система е източник на информация относно използваните от държавите-членки в процедурите за възлагане, удостоверителни документи и може да бъде полезен инструмент за проверка на относимостта на получените от установен в друга държава-членка на ЕС участник (изпълнител), еквивалентни (на изискваните от възложителя) документи.

Функцията за търсене се поддържа на всеки един от езиците на ЕС и може да бъде намерена на следния електронен адрес: <https://ec.europa.eu/tools/ecertis/#/about>

ТРЕТИ ЛИЦА И ПОДИЗПЪЛНИТЕЛИ

Важно! За изпълнение на критериите, свързани с икономическото и финансовото състояние, техническите и професионалните способности, участниците за конкретната поръчка **могат да се позоват на капацитета на трети лица**, независимо от правната връзка между тях (чл.65 ЗОП) **или при изпълнението на поръчката да използват подизпълнители** (чл.66 ЗОП), поради което възложителите нямат право да ограничават участниците от тази правна възможност.

Критериите за подбор и поставените от възложителя други условия/изисквания (вкл. показатели за оценка) следва да съответстват на чл. 2, ал. 1 и ал. 2 ЗОП!

Не могат да бъдат формулират такива, които:

- необосновано ограничават участието на чуждестранните лица;
- дават предимство или необосновано ограничават участието на лица в процедурата;
- които са незаконосъобразни;
- които не са необходими за установяване възможността на участниците да изпълнят поръчката и/или не са съобразени с предмета, стойността, обема и сложността на поръчката.

Важно!

ГРЕШКИ: ОГРАНИЧИТЕЛНИ (ДИСКРИМИНАЦИОННИ) КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Два основни типа:

1. Ограничителни на база необосновани национални, регионални или местни изисквания и
2. Ограничителни на база други изисквания, извън горепосочените.

Ограничителни по т. 1 - Поставяне на изискване към потенциалните участници към момента на подаване на офертата да разполагат със сервиз на територията на Р България и/ или да разполагат с оторизация за територията на Р България, с което се дава необосновано предимство или необосновано се ограничава участието на стопански субекти в обществените поръчки.

Примери:

- ❑ „Участникът следва да разполага с поне един собствен или нает обект за изпълнение на сервизни услуги, поддръжка и ремонт на земеделска техника **на територията на Република България, на отстояние от град X на не повече от 100 км. Участникът следва да представи списък със сервизите, отговарящи на условията**“.
- **Не кореспондира с нормата на чл. 59, ал. 2, изр. първо от ЗОП**, която гласи, че „*Възложителите могат да използват спрямо кандидатите или участниците само критериите за подбор по този закон, които са необходими за установяване на възможността им да изпълнят поръчката*“.
- **Няма обосноваост** за поставяне на посоченото ограничение по териториален признак, която да произтича от законова разпоредба или от спецификата на предмета на поръчката.
- Налице е **неравно третиране на териториален принцип** (по-благоприятно третиране на националните участници от чуждестранните) предвид изискването, да разполагат с оборудване или база, които са установени на територията на Република България към момента на подаване на офертата.
- В допълнение, изискването „**Участникът следва да представи списък със сервизите, отговарящи на условията**“ към момента на подаване на офертата, представлява излишна административна тежест за участниците, тъй като те нямат увереност към този момент, че ще спечелят поръчката.

ГРЕШКИ: ОГРАНИЧИТЕЛНИ (ДИСКРИМИНАЦИОННИ) КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- „Участниците трябва да са производители, официални представители или вносители на производители на предлаганата техника/инвентар за територията на Република България или оторизиран дилър (дистрибутор) с права за продажба, гаранционна поддръжка и **сервиз на територията на страната**“.
- Не кореспондира с нормата на чл. 59, ал. 2, изр. първо от ЗОП.
- Такъв тип изискване би могло да се заложи в техническата документация към поръчката, по смисъла на чл. 39, ал. 3, т. 1, б. “ж” от ППЗОП, когато това се налага от предмета на поръчката, но без да се посочва териториален обхват на оторизацията.
- Поставено изискване „Оторизационно писмо, или пълномощно, или друг документ (валиден към крайния срок за подаване на офертата), издаден от производителя или официален негов представител, с превод на български език /когато е необходимо/, с което да докаже права за представителство, търговия и гаранционен сервиз на предлагания от него трактор и прикачен инвентар **на територията на страната**“.

В случая чуждестранни участници, които не са оторизирани изрично от производителя или официален негов представител за България за представителство, търговия и гаранционен сервиз на предлагания от него трактор и прикачен инвентар на територията на страната, а имат обща оторизация за продажба на продукта, не биха могли да вземат участие в процедурата.

ГРЕШКИ: ОГРАНИЧИТЕЛНИ (ДИСКРИМИНАЦИОННИ) КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- ❑ В поръчка за **доставка и монтаж на оборудване** за училищна сграда е поставен критерий участниците да имат статут на **обучителен център за територията на България** за предлаганото специализирано електронно съдържание, като трябва да фигурират в регистъра на МОН като **обучителна организация с право за издаване на удостоверения**.

Предметът на поръчката не е „**провеждане на обучения**“, а **доставка на оборудване за училищна сграда, поради което условието не е относимо и не е необходимо за преценка на възможността на участника да изпълни поръчката.**

ГРЕШКИ: ОГРАНИЧИТЕЛНИ (ДИСКРИМИНАЦИОННИ) КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

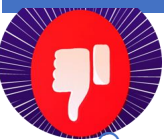
Ограничителни по т. 2 - най-често свързани с поставянето на незаконосъобразни критерии за подбор като:

- поставянето на критерий за подбор, които не е съобразен с нормата на чл. 59, ал. 2 ЗОП

В поръчка за доставка на измервателна техника, възложителят е поставил критерий за подбор «Участникът *да е сертифициран за внедрена система за управление на здравословните и безопасни условия на труд* по стандарт БДС ISO45001:2018 или еквивалент...», който **не е необходим** за установяване на възможността на участниците да изпълнят поръчката за доставка.

Сертификацията по ISO 45001:2018 демонстрира ангажираността на компанията за безопасна работна среда и защита на служителите от трудови злополуки, което не е свързано с предмета на поръчката и не може да бъде критерий за технически и професионални възможности на участниците за изпълнение на предмета на поръчката.

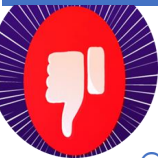
- обвързване на изискването за опит в изпълнени сходни дейности със стойност на изпълнената доставка - в нарушение на чл. 63, ал. 1, т. 1 ЗОП

ГРЕШКИ: ОГРАНИЧИТЕЛНИ (ДИСКРИМИНАЦИОННИ) КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- изискване за оторизация конкретно от производителя (без възможност оторизацията да изхожда от упълномощени от производителя лица);
- завишени изисквания към образованието и професионалната квалификация на екипа експерти, несъответстващи на ролята на експерта при изпълнението на съответната поръчка и др.
- поставянето на изискване към експертите да имат опит **във внедряване на IT системи, измерен като продължителност в години**, който трудно може да бъде измерен и доказан по този начин. Препоръчително е такъв опит да се измерва с брой изпълнени проекти/дейности с такъв или сходен предмет или участия в такива.

Поставените изисквания трябва **да бъдат съобразени с необходимата професионална компетентност за изпълнение на поръчката**. Когато изискванията са „по-високи“ - те се явяват ограничителни поради разубеждаващия ефект, който имат спрямо потенциалните участници, които разполагат с екип, принципно годен да изпълни поръчката, но който не отговаря на тези необосновани „по-високи“ изисквания, поради което тези лица не подават оферти.

ГРЕШКИ: ОГРАНИЧИТЕЛНИ (ДИСКРИМИНАЦИОННИ) КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- поставяне на неотносим към предмета на поръчката критерий за подбор
- ✓ В поръчка за **доставка на канцеларски материали** (хартия, ножици, телбод, перфоратори, химикалки и др.) е поставено изискване за **внедрена система за управление на околната среда по ISO 14001.**

За изпълнение на предмета на поръчката **не е необходимо, относимо и обосновано** участниците в процедурата да имат въведена и сертифицирана система за управление на околната среда по ISO 14001. Поставеното изискване не обосновава възпрепятства участието на лица в процедурата, които имат капацитета да изпълнят доставката на канцеларските материали, но не притежават посочения сертификат.

- поставяне на неизпълними към подаване на офертата изисквания
- ✓ Възложителят е поставил изискване, че участник в процедурата може да бъде всяко българско и/или чуждестранно **физическо или юридическо лице.**

Изискването е в нарушение на чл. 2, ал. 1, т. 1 във връзка с чл. 10, ал. 1 от ЗОП, тъй като с условието се **ограничава възможността за участие на обединения**, които по закон имат правото да участват в процедури за възлагане на обществени поръчки.

ГРЕШКИ: ОГРАНИЧИТЕЛНИ (ДИСКРИМИНАЦИОННИ) КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- поставяне на неизпълними към подаване на офертата изисквания:

✓ В поръчка за **доставка, монтаж, и въвеждане в експлоатация на електронни информационни табла (в т.ч. хардуер и софтуер), бордови компютри (в т.ч. хардуер и софтуер) и система за реално време визуална и гласова информация** са налице изисквания участниците да представят към техническото си предложение „гаранционни карти за всяко оборудване“ и „план за обучение, протоколи от проведено обучение и материали за обучение“.

Изискването за представянето на **гаранционни карти** за всяко оборудване от предмета на поръчката **не е изпълнимо при подаване на офертата**. Гаранционна карта се издава за **конкретен продукт** (марка, модел, сериен номер), което вече е произведено и/или закупено. Така поставеното условие **дава необосновано предимство** на лицата, които разполагат с произведено оборудване, попадащо в обхвата на поръчката и биха могли да представят съответните гаранционни карти. И необосновано ограничава участието на тези икономически оператори, които могат да изпълнят поръчката, но не разполагат с изискуемото от възложителя оборудване към момента на подаване на офертата, съответно не могат да представят гаранционни карти за него.

Относно **плана, протоколите и материалите за обучение** - възложителят не е поставил условия към съдържанието и/или спецификата им. Доколкото обхватът, съдържанието и програмата ще се изготвят след съгласуване с възложителя от избрания изпълнител, условието за представяне на план за обучение, протоколи от проведено обучение, материали за обучение не е изпълнимо при подаване на офертата.

ГРЕШКИ: ОГРАНИЧИТЕЛНИ (ДИСКРИМИНАЦИОННИ) КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- поставянето на изискване към участниците за **общ и/или специфичен оборот, несъобразени с нормата на чл. 61, ал. 2 ЗОП**, която регламентира максимално допустимия размер на общия оборот.

Определянето на размера на търсения специфичен оборот е в **оперативната самостоятелност на възложителя**, но ограничен в рамките на чл. 59, ал. 2 ЗОП, т.е. да е съобразен с предмета, стойността, обема и сложността на поръчката. Следва да се предвидят и съответните документи, посочени в закона, чрез които ще се докаже този общ/специфичен оборот.

Ново! Когато обществената поръчка е на стойност над 5 000 000 лв. за строителство или над 1 000 000 лв. за услуги и доставки, възложителят **задължително** поставя изискване по чл. 61, ал. 1, т. 1 или 3 ЗОП (реализиран мин. общ оборот или положително съотношение между определени активи и пасиви).

- поставянето на **незаконосъобразно изискване към участниците за общ и/или специфичен оборот, при участия на обединения**

- ✓ «Общият оборот на участника, за последните три финансови години трябва да бъде не по-малко от: 1 000 000 лв. Специфичния оборот (попадащ в обхвата на поръчката) трябва да бъде не по-малко от 400 000 лв. В случай на участници обединения изискванията се отнасят за **всеки от партньорите в обединението**».

Изискването е в нарушение на чл. 59, ал. 6 от ЗОП, тъй като съответствието с критериите за подбор се доказва от обединението участник, а не от всяко от лицата, включени в него.

ГРЕШКИ: ОГРАНИЧИТЕЛНИ (ДИСКРИМИНАЦИОННИ) КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- Поставянето на незаконосъобразно изискване за технически и професионални възможности

«При участие на обединение, лидерът на обединението трябва да има оборудване и ресурси, които да му позволяват да извърши поне 50 % от работата по договора самостоятелно».

Възложителят неправомерно е ограничил участието на лица в процедурата в нарушение на чл. 59, ал. 6 от ЗОП, като се нарушава правото на свободно договаряне между участниците в конкретно обединение за изпълнение на дейности по изпълнение на поръчката и разпределението на отговорностите при изпълнение на поръчката, с което се обезсмисля правото на лицата да обединяват усилията си, за да участват в процедурата за възлагане на обществена поръчка.

Нов текст на чл. 59, ал. 6 ЗОП, в сила от 22.12.2023 г.: При участие на обединения, които не са юридически лица, съответствието с критериите за подбор, свързани с професионална компетентност и опит за изпълнение на поръчката, както и тези за регистрация, представяне на сертификат или друго условие, необходимо за изпълнение на поръчката, съгласно изискванията на нормативен или административен акт, се доказва от съответните членове на обединението съобразно разпределението на участието им в изпълнението на дейностите, предвидено в договора за създаване на обединението.

- непропорционални изисквания относно техническите възможности на участниците –
В поръчка за услуга изпълнение на мерки по публичност и информираност се изисква
«опит по проекти, финансирани от ЕС и/или от Републиканския бюджет и/или от бюджета на държава членка и/или на държава в процес на присъединяване» *или*
В поръчка за доставка на материали и консумативи, се изисква опит в
«минимум **10 изпълнени договора** с предмет доставка на канцеларски материали и консумативи през последните 3 години, включващи договори, финансирани от ЕС».

Източникът на финансиране **не променя характера на дейностите** по организиране на публични мероприятия/ доставка на канцеларски материали и консумативи. В тази връзка изискванията не са свързани с предмета и характера на поръчката. В допълнение, изискването за изпълнени „**договори**“ е в нарушение на чл. 63, ал. 1, т. 1 от ЗОП.

- **незаконосъобразни изисквания за опит за изпълнение на поръчката (изпълнени сходни дейности)-**
например изискване за изпълнени договори, вместо дейности – в нарушение на чл. 63, ал. 1, т. 1 ЗОП;
обща изисквания, несъобразени със съответната обособена позиция – чл. 59, ал. 2, изр. трето ЗОП.

ГРЕШКИ: ОГРАНИЧИТЕЛНИ (ДИСКРИМИНАЦИОННИ) КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР И УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- изисквания, които не са съобразени със стойността на поръчката

Пример: Поставено изискване във връзка с чл.5к от Регламент (ЕС) № 2022/576 на Съвета от 8 април 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 г. относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в **Украйна**, но за открита процедура за доставка с прогнозна стойност 288 000лв.

Забраната по чл.5к от Регламент (ЕС) № 2022/576, касае обществени поръчки с прогнозна стойност на и над европейските прагове, който за **доставки и услуги**, възлагани от нецентрални възлагащи органи е на стойност на и над **215 000 EUR/420 497 лв.**

- **други грешки:** Относно спазване на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 година.

В техническата спецификация **възложителят следва да предвиди мерки**, съдържащи условия, свързани с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852, но в случая е заложил изискване: **„Участникът да гарантира, че при изпълнението на поръчката ще бъде спазен принципа „Да не се нанася значителна вреда“ на околната среда по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 година.“**

Това е задължение на възложителя! При преценката си на риска от оказване на неблагоприятно въздействие върху околната среда на дейностите, свързани с изпълнението на поръчката, той трябва да вземе предвид както преките, така и непреките въздействия през целия жизнен цикъл на инвестицията.

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СРОКА ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ОФЕРТИ

ЗОП определя за някои процедури какъв е **минималния срок за получаване на оферти**:

- **открита процедура** (чл. 74, ал. 1 ЗОП) - 30 дни от датата на изпращане на обявлението за публикуване, като се допуска да бъде съкратен на основанията, посочени в алинея втора или четвърта от същата разпоредба;
- **ограничена процедура** (чл. 75, ал. 4 ЗОП) и **състезателна процедура с договаряне** (чл. 76, ал. 5 ЗОП) - 25 дни от датата на изпращане на поканата за представяне на оферти, с възможност за съкращаване.
- **състезателен диалог** (чл. 77, ал. 3 ЗОП) и **партньорство за иновации** (чл. 78, ал. 4 ЗОП) – заявления за участие - 30 дни от датата на изпращане на обявлението за публикуване;
- **публично състезание** (чл. 178, ал. 2 ЗОП) – 20 дни от датата на изпращане на обявлението за публикуване, с възможност за съкращаване.

СРОК ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ОФЕРТИ

- ❖ Възложителят е длъжен да определи по-дълъг срок за получаване на офертите при откриване на процедурата, когато:
  - липсва неограничен, пълен, безплатен и пряк достъп чрез електронни средства до документацията за обществената поръчка – с минимум 5 дни по-дълъг срок (чл. 32, ал. 3 ЗОП);
  - възложителят е поставил изисквания за защита на информация с конфиденциален характер при предоставяне на информация на участниците в хода на процедурите, както и при сключването на договора за обществена поръчка – с минимум 5 дни по-дълъг срок (чл. 32, ал. 4 ЗОП);
  - офертите могат да се съставят само след посещение на обекта или след проверка на място на допълнителни документи, свързани с обществената поръчка – с минимум 5 дни по-дълъг срок от минимално определените (чл. 45, ал. 2 ЗОП);
  - подаването на оферти или на части от тях с електронни средства не е възможно поради някоя от причините по чл. 39а, ал. 9 или 10 ЗОП, сроковете за получаване на оферти се удължават с 5 дни. (чл. 45, ал. 3 ЗОП)

РАЗЯСНЕНИЯ ПО УСЛОВИЯТА НА ПРОЦЕДУРАТА

- разяснения по условия, които се съдържат в решението, обявлението, поканата за потвърждаване на интерес, документацията за обществената поръчка (чл. 33, ал. 1 ЗОП)
- **писмени и отправени в срок до 10 дни преди изтичане на срока за получаване на заявленията за участие/офертите** (когато срокът е съкратен или при необходимост от спешно възлагане - до 7 дни).
- **отговор в 4-дневен срок от постъпването на искането за разяснение, но не по-късно от 6 дни преди срока за получаване на заявления за участие/оферти**, (когато срокът е съкратен или при необходимост от спешно възлагане - до 4 дни преди този срок). Възложителят **не предоставя** разяснения, ако искането е постъпило **след срока** по чл. 33, ал. 1 ЗОП и в дадените разяснения **не посочва** лицето, направило запитването. Разясненията се предоставят чрез РОП.

РАЗЯСНЕНИЯ ПО УСЛОВИЯТА НА ПРОЦЕДУРАТА

Важно!

- ✓ С разясненията не може да се въвеждат промени в условията на процедурата - такива промени се извършват по реда на чл. 100 ЗОП.

Възложителят няма право с разясненията да допълва, да изменя, да отменя изискванията в документацията за поръчката, като информацията в дадените разяснения не трябва да противоречи на информацията от документацията за поръчката.

Пример: Най-често е налице **промяна/допълване на техническите спецификации** чрез дадените разяснения, като за актива, обект на доставка **се създават** технически характеристики (каквито в техническата спецификация не са били указани) или към вече съществуващите технически характеристики **се добавят допълнителни или се прецизират старите по начин**, който налага промяна в офертите на участниците.

ГРЕШКА: НЕЗАКОНОСЪОБРАЗНО ИЗМЕНЕНИЕ НА УСЛОВИЯТА ПО ПРОЦЕДУРАТА ЧРЕЗ ДАДЕНИТЕ РАЗЯСНЕНИЯ

Пример 1: При поръчка за **доставка на техника**, в техническата спецификация възложителят **не е посочил никакви минимални технически изисквания и функционални параметри към актив „Магнетофон“**, но в резултат на постъпило искане за разяснение за очакваната функционалност на артикула, възложителят е разяснил обстойно, че изисква висококачествено възпроизвеждане на аналогов сигнал, посочил е формата на цифровизираните звукови архиви, какви функционалности трябва да има, че е необходимо да притежава стерео изход за компютър и др., с което е извършил промени в техническата спецификация, респ. в условията на процедурата, които са в разрез с чл. 33, ал. 5 ЗОП.

Пример 2: При поръчка за строителство е постъпило запитване: „Във връзка с подготовка на ценова оферта, моля да уточните относно липсващата информация в КСС: *Част Конструкции:*

- 1. За Топла връзка, Главен вход, Гараж и Оранжерия - **липсва информация** относно дебелина на термопанели и дебелина на LT поликарбонатен панел*
- 2. За Ниши от гипсокартон в отделните помещения - зададени са с мярка "Брой" в КСС, **липсва информация** каква е квадратурата в м2 .....“ и т.н.*

Дадено разяснение: *По т.1 – 10 см, а за LT поликарбонатен панел- 4см;*

По т. 2- „Квадратурата е 640,1 кв. м.“

ЗАКОНОСЪОБРАЗНО ИЗМЕНЕНИЕ НА УСЛОВИЯТА ПО ПРОЦЕДУРАТА (чл. 100 ЗОП)

- ❖ По собствена инициатива или **по искане на заинтересовано лице**, възложителят може да направи промени в условията на процедурата, посочени в обявлението за откриването на процедурата и в документацията за обществената поръчка, при спазване на чл. 100 ЗОП.
- ❖ Еднократно, в 14-дневен срок от публикуването в РОП на обявлението за откриване на процедурата.
- ❖ След изтичането на този срок - **може да прави промени само в обявените срокове.**
- ❖ **Задължително удължаване на срока за получаване на оферти:**
  - при съществени изменения в условията по обществената поръчка, които **налагат промяна в офертите на участниците** (чл. 100, ал. 7, т. 1);
  - при своевременно поискани разяснения, когато не могат да бъдат предоставени в срока по чл. 33, ал. 2 ЗОП (чл. 100, ал. 7, т. 2);
  - при производство по обжалване (чл. 100, ал. 11).
- ❖ **Възможност за удължаване срока за получаване на оферти, когато в първоначално определения срок няма постъпили заявления или оферти или е получено само едно заявление или оферта.**

В сила от 01.02.2024 г.: Промените се оповестяват чрез публикуване на ново обявление от същия вид и на решението, с което те се одобряват. С публикуването на обявлението се смята, че всички заинтересовани лица са уведомени.

СЪЩЕСТВЕНИ ИЗМЕНЕНИЯ В УСЛОВИЯТА НА ПОРЪЧКАТА (чл. 100, ал. 7, т. 1 ЗОП)

налагат промяна в офертите на участниците, поради което новият срок трябва да е съобразен с времето, необходимо на лицата да се запознаят и да отразят промените, но не може да е по-кратък от първоначално определения.

Промяната може да се отнася до **предмета** – включване на допълнителна дейност или отпаднала такава; **обема** – промяна в брой на реализирани доставки/услуги, промяна в броя на доставяните артикули; **промяна в техническата спецификация** - чрез включване на допълнителни специфични изисквания; **в срока за изпълнение; критериите за подбор; изискванията за изпълнение; критерия за оценка, тежестта на показателите за оценка и др.**

- В случаите на съществени изменения, с обявлението за изменение възложителят **не трябва да въвежда условия, които биха променили кръга на заинтересованите лица**, тъй като в такъв случай процедурата следва да бъде прекратена (чл. 110, ал. 1, т. 9 ЗОП).

ДОСТЪП ДО ДОКУМЕНТАЦИЯТА ЗА УЧАСТИЕ (чл. 32 ЗОП)

- ✓ неограничен, пълен, безплатен и пряк - чрез платформата по чл. 39а, ал. 1 (ЦАИС ЕОП), който за: **открита процедура, ограничена** (освен ако не е с покана за потвърждаване на интерес), **състезателна процедура с договаряне** (освен ако не е с покана за потвърждаване на интерес), **състезателен диалог и партньорство за иновации**, следва да бъде осигурен от датата на публикуване на обявлението в „Официален вестник“ на ЕС (ОВЕС)

За поръчките с покана за потвърждаване на интерес – от изпращане на поканата, а за поръчките, които не подлежат на публикуване в ОВЕС, от датата на публикуване на обявлението в РОП (публично състезание).

ГРЕШКА: НЕЗАКОНОСЪОБРАЗНО ОГРАНИЧЕНИЕ НА ДОСТЪПА ДО ДОКУМЕНТАЦИЯТА ЗА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА

- ✓ С публикуването на обявлението за откриване на процедурата в ОБЕС, в платформата е публикувана **грешна документация** (за друга обществена поръчка), като относимата към обявената процедура документация е публикувана чрез ЦАИС ЕОП от момента на публикуване в ОБЕС на обявлението за изменение и допълнителна информация по реда на чл. 100 ЗОП (в предходна редакция на ЗОП).

Т.е. за времето от публикуване на обявлението в ОБЕС за откриване на процедурата, до момента на публикуване в ОБЕС на обявлението за изменение и допълнителна информация, възложителят не е осигурил достъп до документацията за участие, респ. **налице е съкращаване на срока за достъп до документацията в началото на срока по чл. 32, ал. 1, т. 1 ЗОП**, което води до ограничаване на конкуренцията - не всички потенциално заинтересовани от възлагането лица биха могли да се запознаят с документацията за участие и да подготвят своите оферти в по-кратък срок от този, който законодателят е възприел като минимално необходим, поради което нормативно го е определил за задължителен.

ЕДИНЕН ЕВРОПЕЙСКИ ДОКУМЕНТ ЗА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ (ЕЕДОП) - чл. 67 ЗОП

При подаване на оферта, участникът **декларира**:

- **липсата на основанията за отстраняване** (чл. 54 и чл. 55 ЗОП)
- **съответствието си с критериите за подбор.**

ЕЕДОП е задължителна част от офертите на участниците и се предоставя:

- в електронен вид по образец**, утвърден с акт на ЕК, който може да бъде намерен на следния ел. адрес <https://espd.eop.bg/espd-web/filter?lang=bg>. Образеца на ЕЕДОП обикновено е приложение към образците документи, приложени в документацията за участие по конкретната обществена поръчка.
- надлежно електронно подписан с КЕП** от лицата по чл. 54, ал. 2 и ал. 3 ЗОП във връзка с чл. 40, ал. 1 и чл. 41 ППЗОП.
- при участници обединения**, които не са регистрирани като юридически лица - ЕЕДОП **за всеки от участниците в обединението и за обединението при необходимост от деклариране на обстоятелствата, относими към обединението** – например за обстоятелствата по чл. 54, ал. 1, т. 3 - 6 и чл. 55, ал. 1, т. 1 - 4 ЗОП, както и тези, свързани с критериите за подбор;
- при участие на подизпълнители** – ЕЕДОП **за всеки** от посочените подизпълнители;
- при ангажиране на ресурсите на трети лица** – ЕЕДОП **за всяко** от тези трети лица.

Липсата на всички декларирани основания за отстраняване се доказва **при подписване на договора** с документите по чл. 58 ЗОП.

Съответствието на участника с поставените от възложителя критерии за подбор по чл. 60, чл. 61 и/или чл. 63 ЗОП се доказва **при подписване на договора** с документите по чл. 60, чл. 62 и/или чл. 64 ЗОП.

Един европейски документ за
обществени поръчки (ЕЕДОП)
Част I: Информации за процедурата за възлагане
на обществената поръчка и за възлагащия орган или
възложителя

Информация за публикацията
При поискването за възлагане на обществената поръчка, за която
Официален вестник на Европейския съюз се публикува гласно за участие
в системата за продажба, информацията, изложена по-горе, ще бъде
публично достъпна на следния адрес: ЕЕДОП, издаден и публикуван
чрез платформата за електронни системи за ЕЕДОП. Процедурата към
публикуването обхваща в Официален вестник на Европейския съюз.

Платформа за възлагане
WORLD
Име на обекта в ОБ Д:

ОБ Д КЛ
Публикация в РДП
WORLD
Както не се публикува гласно за участие в системата за продажба в
Официален вестник на Европейския съюз, така и в допълнително публикува
така, възложителят орган или възложителят трябва да предостави информацията,
която възложителят публикува за възлагане на обществената поръчка, да
бъде публикувана на електронна платформа за продажба или публикация на
интернет-страница.

Информация за възлагане
Официален вестник на
Место, където се намира търговецката и адресът
Държава:
Евентуално

Информация относно процедурата за възлагане на обществената
поръчка

ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА. РАБОТА НА КОМИСИЯТА.

- Заявленията/Офертите **се подават в ЦАИС ЕОП** съобразно правилата на АОП за нейното използване по чл.229, ал.1, т.12 ЗОП и при спазване на изискванията на възложителя (чл.47, ал.1 ППЗОП).

С подписването на заявлението/офертата в ЦАИС ЕОП **от лице с представителна власт по закон или по пълномощие се считат за подписани всички документи, които съдържат волеизявление на това лице и се потвърждава верността на документи, които не са представени в оригинал.**

Изключение: чл. 39а, ал. 9 и ал. 10 ЗОП (при специализиран характер на обществената поръчка и за мостри или макети, които не могат да бъдат предадени с електронни средства): всички получени оферти и/или мостри и/или макети се регистрират в регистър на участниците, където се посочва подателя на офертата, номер, дата и час на получаване и причините за връщане на офертата (ако е приложимо).

- Възложителят назначава комисия за извършване на подбор на участниците, разглеждане и оценка на офертите:
  - **с нечетен брой членове** (вкл. външни лица)
  - **със заповед**, в която посочва поименния състав и лицето, определено за председател; сроковете за извършване на работата (когато е приложимо - място на съхранение на документите, свързани с обществената поръчка до приключване работата на комисията).

ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА. РАБОТА НА КОМИСИЯТА.

- Председателят на комисията **декриптира** получените чрез ЦАИС ЕОП документи **на посочените в обявлението дата и час.** В публичната преписка на поръчката **автоматично се визуализират наименованията** на участниците, включително участниците в обединенията (когато е приложимо), както и информация за датата и часа на подаването на офертите.

При промяна в датата и часа на отваряне на заявленията за участие/офертите кандидатите/участниците **се уведомяват чрез публикуване на съобщение в публичната преписка на поръчката** (когато заявлението/офертата/части от нея не се подават чрез платформата - съобщението се публикува най-малко 48 часа преди новоопределения час (чл. 47, ал. 3 ППЗОП).

Заявления за участие, оферти или части от тях, които **не са получени чрез ЦАИС ЕОП,** се отварят на публично заседание на комисията по чл. 103, ал. 1 ЗОП, на което могат да присъстват кандидатите или участниците в процедурата или техни упълномощени представители, както и представители на средствата за масово осведомяване.

Повече информация и указания относно работата на комисията се съдържат в Раздел VIII „Действия на комисията при разглеждане на заявления за участие и оферти“ от ППЗОП.

ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА. РАБОТА НА КОМИСИЯТА.

- След декриптиране на офертите в системата (получаване списъка с участниците, в случаите по чл. 47, ал. 3 ППЗОП), членовете на комисията декларират липсата на конфликт на интереси с участниците и с лицата по чл. 54, ал. 2 и 3 ЗОП преди разглеждане на документите за съответствие с изискванията към личното състояние и критериите за подбор.

Когато е налице конфликт на интереси или по обективни причини не може да изпълнява задълженията си, съответният член на комисията прави самоотвод. Такъв самоотвод прави и когато конфликтът на интереси възникне в хода на процедурата. Възложителят е длъжен да отстрани всеки член на комисията, за когото установи, че е налице конфликт на интереси с участник, като със заповед определи нов член.

- Комисията разглежда документите по чл. 39, ал. 2 ППЗОП за съответствие с изискванията към личното състояние и критериите за подбор, поставени от възложителя и съставя протокол.

Когато установи липса, непълнота или несъответствие на информацията, включително нередовност или фактическа грешка, или несъответствие с изискванията към личното състояние или критериите за подбор, комисията ги посочва в протокола и го изпраща на всички участници (чл. 54, ал. 8 ППЗОП), чрез ЦАИС ЕОП.

Протоколът се счита за връчен с постъпването му на потребителския профил на лицето, определено за контакт по поръчката, което се удостоверява от платформата чрез електронен времеви печат (чл. 19а, ал. 1 във връзка с чл. 36, ал. 1, т. 11 ЗОП и чл.9к ППЗОП).

ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА. РАБОТА НА КОМИСИЯТА.

- ✓ **Комисията няма право да определя документите, които участникът следва да представи.** Тя само установява нередовността в документите, посочва ги в протокола по чл. 54, ал. 7 ППЗОП и уведомява за това участниците, чрез изпращането му.

Процедурата по чл. 54, ал. 8-12 ППЗОП **не се провежда**, ако комисията не установи порок в ЕЕДОП (в документите за доказване на предприетите мерки за надеждност и/или договора за обединение).

- **Комисията разглежда офертите на участниците, които отговарят на изискванията за лично състояние и на критериите за подбор** (включително за третите лица и/или подизпълнителите, ако има такива) и проверява за съответствието на предложенията с предварително обявените условия.

При необходимост (чл. 104, ал. 5 ЗОП) комисията може:

- **да извършва проверки** по заявените от участниците данни, включително **да изиска информация от други органи и лица;**
- **да изисква от участниците разяснения или допълнителни доказателства** за данни, посочени в офертата.

Проверката и разясненията не могат да водят до промени в техническото и ценовото предложение на участниците !!!

ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА. РАБОТА НА КОМИСИЯТА.

Ограничения от участие в процедурата, които следва да съблюдава възложителя – чрез помощния си орган – комисията (чл. 101 ЗОП):

Важно!

- ✓ **Свързани лица по смисъла на § 2, т. 45 от ДР на ЗОП не могат да бъдат самостоятелни участници в една и съща процедура/обособена позиция;**
- ✓ **Всеки участник в процедура/обособена позиция има право да представи само една оферта;**
- ✓ **Лице, което участва в обединение или ще бъде подизпълнител на друг участник, не може да подава самостоятелна оферта в процедурата/обособената позиция;**
- ✓ **В процедура/обособена позиция за възлагане едно физическо или юридическо лице може да участва само в едно обединение;**
- ✓ **Офертите се изготвят на български език, като при изготвянето им всеки участник трябва да се придържа точно към обявените от възложителя условия. Офертите и заявленията трябва да отговарят на чл. 39, ал. 2 и 3 ППЗОП.**

ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА. РАБОТА НА КОМИСИЯТА

- **Ценовите предложения се декриптират след разглеждане и оценка на техническите предложения, за което участниците се уведомяват предварително** (чл. 57, ал. 3, изр. първо ППЗОП) най-малко 24 часа преди датата на отваряне на ценовите предложения чрез автоматично генерирани съобщения в платформата. В този срок комисията изпраща на участниците резултатите от оценяването на техническите показатели чрез платформата (когато е приложимо). Ценовите предложения автоматично се визуализират в публичната преписка на поръчката след декриптирането им.

Обърнат ред (чл. 104, ал. 2 ЗОП) - когато оценката на техническите и ценовите предложения на участниците се извършва **преди провеждане на предварителен подбор, председателят на комисията декриптира офертите, подадени през ЦАИС ЕОП и отваря ценовите предложения заедно с документите по чл. 39, ал. 2 и ал. 3, т. 1 ППЗОП** (заявление за участие, ЕЕДОП, договор за създаване на обединение и техническото предложение).

РАБОТА НА КОМИСИЯТА

➤ При критерий за възлагане „ниво на разходите“ или „оптимално съотношение качество/цена“ (чл. 70, ал. 2, т. 2 и 3 ЗОП), комисията следва да приложи точно и обективно методиката за оценка на офертите, без да я променя, както и да изчисли правилно оценките. Съгласно чл. 56, ал. 3 ППЗОП, когато методиката за комплексна оценка включва качествените показатели, които са количествено неопределими, присъдените от комисията оценки следва да са мотивирани.

➤ Работата на комисията приключва с доклада по чл. 103, ал. 3 ЗОП, който трябва да отговаря на изискванията в чл. 60 ППЗОП. В **10-дневен срок от получаването на доклада възложителят го утвърждава или го връща** на комисията с писмени указания ако е налице някое от условията по чл. 106, ал. 3 ЗОП.

При връщане - дадените указания **не могат да насочват** към конкретен изпълнител или към определени заключения от страна на комисията, а само да указват каква информация трябва да се включи, за да са налице достатъчно мотиви, които обосновават предложенията на комисията, и нарушението, което трябва да се отстрани.

РАБОТА НА КОМИСИЯТА. ОТСТРАНЯВАНЕ НА УЧАСТНИЦИ

- Участникът не отговаря на изискванията на чл. 54 и 55 ЗОП.

Основанията по чл. 55 ЗОП са „**основания за незадължително отстраняване**“ - възложителят сам решава дали да използва някои от тези основания, като ги посочва в обявлението за откриване на обществената поръчка. **Едва след като ги е посочил в обявлението, тези основания стават задължителни за прилагане в процедурата, респ. само тогава възложителят може да отстрани участник въз основа на тях.**

- За участника е налице някое от основанията по чл. 107 ЗОП:
  - **не отговаря на поставените критерии за подбор или не изпълни друго условие на възложителя;**
  - **представил е оферта, която не отговаря на предварително обявените условия за изпълнение на поръчката;**
  - **не е представил в срок обосновката по чл. 72, ал. 1 ЗОП или представената обосновка не е приета;**
  - **участниците са свързани лица;**
  - **подадената оферта/заявление не отговарят на условията за представяне, включително за форма, начин, срок и валидност;**
  - **нарушена е забраната по чл. 101, ал. 9 или 10 ЗОП.**
- Участници, които не са декриптирали ценовото си предложение в срока от получаването на съобщението за отваряне на ценовите предложения до обявените дата и час за тяхното отваряне, се отстраняват от участие на основание чл. 9л, ал. 5 ППЗОП.

ГРЕШКИ В РАБОТАТА НА КОМИСИЯТА

I. Критериите за подбор или техническите спецификации са променени след отварянето на офертите или са приложени неправилно - избран е за изпълнител участник, който не отговаря на поставените критерии или е представил оферта, която не отговаря на предварително обявените условия за изпълнение на поръчката

Примери:

- недеklarиране в ЕЕДОП на съответствието с критериите за подбор или декларирано неточно „съответствие“ с тези критерии - комисията не е установила несъответствието, не е приложила реда по чл. 54, ал. 8-10 ППЗОП, не е предоставила възможност за нов, прецизиран ЕЕДОП, а е приела, че участникът отговаря на поставения критерий, като го е допуснала до по-нататъшно участие и го е избрала за изпълнител.
- комисията е „изключила“ напълно даден критерий за подбор от критериите, поставени от възложителя, поради което в процеса на работа не е следила за неговото деклариране, като при сключване на договора, възложителят не е изискал документи за доказване съответствието на избрания изпълнител с поставения критерий за подбор.

ГРЕШКИ В РАБОТАТА НА КОМИСИЯТА

II. Неправилно прилагане на техническите спецификации. Резултат - избран за изпълнител участник, чиято оферта не отговаря на техническите спецификации.

- Поставените в техническите спецификации **минимални изисквания към параметрите на оборудването не се съблюдават от комисията.** Въпреки, че техническото предложение на участника не съответства на техническата спецификация, то е прието за съответстващо и участникът е избран за изпълнител, вместо да бъде отстранен.

Пример 1: Заложено минимално изискване за конкретен параметър, с използване на знаците **< (по-малко)** или **> (по-голямо)**, което не се потвърждава от техническото предложение, вкл. от приложените технически материали от производител – каталози, брошури и др.

Изискване на възложителя: „скорост на маркиране **< 2.0 m/s**“, „скорост на позициониране **< 5.0 m/s**“, „Резолуция **< 15 ns**“

Оферирано: „скорост на маркиране **= 2.0 m/s**“, „скорост на позициониране **= 5.0 m/s**“, „Резолуция **= 15 ns**“.

Следователно оферираното оборудване не отговаря на изискваното от възложителя в техническите спецификации.

ГРЕШКИ В РАБОТАТА НА КОМИСИЯТА

Пример 2: Възложителят е **фиксирал точно търсения технически параметър, без диапазон, без минимални/максимални стойности, без уточнения „до ...“, „мах...“, „min...“ и др.** Т.е. търси се изпълнението на конкретно заложения параметър, без да допуска технически предложения в диапазон или такива които го надграждат.

Изискване на възложителя: тегло 4,5kg. Оферирано: тегло 4,2kg, т.е. по-малко от заложеното в техническата спецификация.

Пример 3: Възложителят е изискал оферирани в техническото предложение технически характеристики на доставяните активи **да бъдат доказани със съответни технически материали (брошури, каталози, декларация от производител, хиперлинк към официалния сайт на производителя на конкретното оферираното оборудване и т.н.)**, приложени към техническото предложение. В поръчка за доставка участникът, избран за изпълнител **е приложил към офертата брошури с технически характеристики на оферираното от него оборудване, в които обаче не се съдържа такава информация, т.е. не се потвърждават търсените от възложителя минимални технически характеристики.** Липсата в брошурата/каталога на производителя на техническите характеристики на оферираното оборудване, поражда съмнение в действителното им съществуване.

ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ

В сила от 01.01.2024 г.: В **15-дневен срок от утвърждаване на доклада** възложителят издава решение за определяне на изпълнител или за прекратяване на процедурата:

❖ **РЕШЕНИЕ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ** (чл.109 ЗОП) - възложителят е длъжен да определи за изпълнител на поръчката участника, за когото **кумулятивно са изпълнени следните условия:**

- **не са налице основанията за отстраняване от процедурата;**
- **отговаря на критериите за подбор;**
- **офертата на участника е получила най-висока оценка** при прилагане на предварително обявените от възложителя условия и избрания критерий за възлагане.

ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ

- ❖ **РЕШЕНИЕ ЗА ПРЕКРАТЯВАНЕ** – на основанията по чл. 110 ЗОП, възложителят е **длъжен** или **може** да прекрати процедурата, с **мотивирано решение**, в което се обосновавана настъпването на всички обстоятелства, довели до прекратяването.
- **Някои от основанията, при които възложителят Е ДЛЪЖЕН да прекрати процедурата:**

1. не е подадена нито една оферта;
2. всички оферти не отговарят на условията за представяне, включително за форма, начин и срок, или са неподходящи;
3. първият и вторият класиран участник откаже да сключи договор;
4. са установени нарушения при откриването и провеждането ѝ, които не могат да бъдат отстранени, без това да промени условията, при които е обявена процедурата;
5. поради неизпълнение на някое от условията по чл. 112, ал. 1 ЗОП не се сключва договор за обществена поръчка;
6. всички отговарящи на условията оферти, надвишават финансовия ресурс, който възложителят може да осигури.

ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА ИЗБОР НА ИЗПЪЛНИТЕЛ

➤ Някои от основанията, при които възложителят **МОЖЕ** да прекрати процедурата са:

1. подадена е само една оферта/заявление за участие;
2. има само една подходяща оферта/заявление за участие;
3. участникът, класиран на първо място откаже да сключи договор, не изпълни някое от условията по чл. 112, ал. 1 ЗОП или не докаже, че не са налице основания за отстраняване от процедурата.

Възложителят е **длъжен да уведоми участниците** за издадените от него решения по процедурата (чл. 22, ал. 10 ЗОП), включително за решенията за определяне на изпълнител и за прекратяване на процедурата **в тридневен срок от тяхното издаване чрез съобщение на техните потребителски профили в платформата по чл. 39а, ал. 1, към което е прикачено съответното решение**. Решението се смята за връчено от постъпването на съобщението на потребителския профил, което се удостоверява от платформата чрез електронен времеви печат. Публикуването на решението в РОП и Профила на купувача се извършва в деня на изпращането му на участниците (чл. 19а, ал. 2, т. 1 ППЗОП).

СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

- ✓ **ПИСМЕНА форма;**
- ✓ **в едномесечен срок след влизането в сила на решението за определяне на изпълнител или на определението, с което е допуснато предварително изпълнение на това решение, но не преди изтичане на 14-дневен срок от уведомяването на заинтересованите участници за решението за определяне на изпълнител (чл. 112, ал. 6 ЗОП).**

Възложителят **може** да сключи договор за обществена поръчка преди този срок, ако **определеният за изпълнител е единственият заинтересован участник** или когато договорот се сключва въз основа на рамково споразумение с един участник. Възложителят може да сключи договор за обществена поръчка преди влизането в сила на всички решения по процедурата, когато е допуснато предварително изпълнение (чл. 112, ал. 8 ЗОП).

- ✓ **Сключеният договор = проекта на договор**, допълнен с всички предложения от офертата на участника, въз основа на които той е определен за изпълнител. Промени в проекта на договор - по изключение - когато е изпълнено условието по чл. 116, ал. 1, т. 7 и са наложени от обстоятелства, настъпили по време или след провеждане на процедурата.

СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

ПРЕДПОСТАВКИ ЗА СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРА (чл. 112, ал. 1 ЗОП):

1. представи документ за регистрация като ЮЛ на обединението - изпълнител (ако възложителят е поставил такова изискване съгл. чл. 10, ал. 2 ЗОП)
2. представи документи по чл. 58, удостоверяващи липсата на основанията за отстраняване от процедурата и документи за съответствието с поставените критерии за подбор, включително за третите лица и подизпълнителите, ако има такива
3. представи определената гаранция за изпълнение на договора;
4. извърши регистрация, представи документ или изпълни друго изискване, което е необходимо за изпълнение на поръчката съгласно изискванията на нормативен или административен акт, което е поставено от възложителя в условията на обявената поръчка.

СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

➤ **Възложителят няма право да изисква документи:**

- които вече са му били предоставени;
- до които има достъп по служебен път или чрез публичен регистър;
- които могат да бъдат осигурени чрез пряк и безплатен достъп до националните бази данни на държавите членки;
- когато се сключва договор въз основа на рамково споразумение без провеждане на вътрешен конкурентен избор.

➤ Възложителят **не сключва договор**, когато класираният на първо място участник:

- откаже да сключи договор
- не изпълни някое от посочените условия по чл. 112, ал. 1 ЗОП или
- не докаже, че не са налице основания за отстраняване от процедурата.

СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

- След сключване на договора, възложителят изпраща информация за сключен договор до РОП и до ОВЕС **в срок от 30 дни от подписването му** (чл. 26, ал. 1 ЗОП).
- Възложителят **няма право изменя** сключения договор **на основания, извън изрично посочените в чл. 116 ЗОП;**
- Когато възложителят се позовава на непредвидени обстоятелства, следва да има предвид, че съгласно § 2, т. 27 от ДР на ЗОП:

„Непредвидени обстоятелства“ са обстоятелства, които са възникнали след сключването на договора, не са могли да бъдат предвидени при полагане на дължимата грижа и не са резултат от действие или бездействие на страните, но правят невъзможно изпълнението при договорените условия.

Всяко изменение на договора, което е съществено по смисъла на чл. 116, ал. 7 ЗОП е недопустимо!

СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

- **Срокът на договорите за обществени поръчки** е уреден в чл. 113 ЗОП, като тези с периодично или продължително изпълнение се сключват за срок, който не може да надвишава 5 години (чл. 81, ал. 3 ЗОП).
- Сключването на договор за по-дълъг от посочения срок **е винаги по изключение и следва да се мотивира от възложителя.**
- **Не се допускат безсрочни договори** за обществени поръчки или договори, чийто срок **автоматично се продължава.**
- **Договор под условие** - на основание чл. 114 ЗОП - когато при откриване на процедурата не е осигурено финансиране, възложителят посочва това обстоятелство в обявлението и предвижда в проекта на договор клауза за отложено изпълнение. В този случай всяка от страните може да поиска прекратяване на договора без предизвестие след изтичане на тримесечен срок от сключването му.
Когато след изтичане на **10-месечен срок** от сключване на договора не е осигурено финансиране, договарът се счита за прекратен.

СЪЩЕСТВЕНО ИЗМЕНЕНИЕ НА ДОГОВОР

Всяко изменение на договор за обществена поръчка се смята за **съществено** когато то променя съществено характера на първоначално сключения договор, включително когато са изпълнени едно или повече от следните условия по чл. 116, ал. 5 от ЗОП:

1. изменението въвежда условия, които, ако са били част от процедурата за възлагане на обществена поръчка, биха привлекли към участие допълнителни участници, биха позволили допускането на други участници, различни от първоначално избраните, или биха довели до приемане на оферта, различна от първоначално приетата;
2. изменението променя икономическия баланс на договора в полза на изпълнителя по начин, който не е бил предвиден в първоначалния договор;
3. изменението засяга предмета или обема на договора;
4. изпълнителят е заменен с нов извън случаите на чл. 116, ал. 1, т. 4, 5 или 6 ЗОП.

ГРЕШКИ ПРИ СКЛЮЧВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА

1. Непредставяне на документите - предпоставка за сключването на договора (чл.112,ал.1, т.2 ЗОП), но въпреки това договорът е сключен, независимо от **липсата на документи, доказващи** съответствието на избрания изпълнител с поставените критерии за подбор и/или доказващи липсата на основанията за отстраняване.

Примери:

- **непредставяне на документи от компетентен орган, когато изпълнителят е чуждестранно лице**, като не е съобразен чл. 58, ал. 3, 4 и 5 ЗОП;
- **непредставянето на документи, доказващи съответствието на избрания изпълнител с поставените критерии за подбор**, което по смисъла на чл. 112, ал. 2, т. 2 ЗОП представлява основание договора с избрания изпълнител да не бъде сключван;
- **непредставяне на гаранцията за изпълнение на договора** или **непредставянето ѝ в пълен обем**, в противоречие с условията по обществената поръчка, вкл. проекта на договор - основание договора да не бъде сключен.

ГРЕШКИ ПРИ СКЛЮЧВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА

2. Незаконосъобразни изменения на договора за обществена поръчка – несъобразени с чл. 116, ал. 1 ЗОП.

Най-често: позоваване на чл. 116, ал. 1, т. 7 ЗОП (несъществени изменения), без да е съобразена нормата на чл. 116, ал. 5 ЗОП (съществено изменение).

Пример: намаляване на обхвата на договора - изпълнението е в по-малък обхват от заложеното в договора, а цената по договора е останала непроменена, т.е. не е намалена в съответствие с отпадналите дейности.

- Когато се налага увеличение на цената на договора (чл. 116, ал.1, т.2 и 3 ЗОП), то **не може да надхвърля с повече от 50% стойността на основния договор** или рамковото споразумение. Когато се правят последователни изменения, ограничението се прилага за общата стойност на измененията. Последователните изменения не трябва да целят заобикаляне на закона.
- Когато увеличението е при условията на **чл. 117а (Методика за изменение на цената на договор за обществена поръчка при инфлация)** - **общото увеличение на всички изменения на цената в резултат на инфлация** не може да превишава с повече от 50% от стойността на основния договор или рамковото споразумение.

Важно!

Допълнителна информация може откриете на електронната страница на:

- ❑ **Агенция по обществени поръчки (АОП)**, която съгласно чл. 229, ал. 1, т. 2 от ЗОП оказва методическа помощ на възложителите чрез: издаване на обща методически указания въз основа на мониторинг и обобщаване на практиката, предоставяне на разяснения по прилагане на закона и преки консултации.

Там може да намерите:

1. Практическо ръководство за прилагане на законодателството в областта на обществените поръчки - https://www2.aop.bg/wp-content/uploads/2019/04/Handbook_22-03-2017_last.pdf ;
2. Обществени поръчки - ръководство за специалисти относно избягване на най-често допусканите грешки в проекти, финансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове (февруари 2018г.) https://www2.aop.bg/wp-content/uploads/2019/04/guidance_public_procurement_2018_bg.pdf
3. Методически указания при възлагане на обществените поръчки <https://www2.aop.bg/metodologiya/metodicheski-ukazaniya/> , включително прилагане на чл. 114 ЗОП, Прилагане на чл. 7, ал. 1 ЗОП, Съвместно възлагане по чл. 8 ЗОП и др.;
4. Отговор на конкретни въпроси, свързани с възлагането на обществени поръчки <https://www2.aop.bg/metodologiya/vyprosi-i-otgovori/> ;
5. Информация за извършвания предварителен контрол на процедури за обществени поръчки по чл. 232 и чл. 233 от ЗОП, и анекси към договори - по чл. 235 от ЗОП - <https://www2.aop.bg/predvariteln-kontrol/obshta-informaciya/>, включително образец на придружително писмо за изпращане на документи за осъществяване на контрол по чл. 232, чл.233 и чл. 235 от ЗОП (в сила от 01.07.2021 г.) и др.

- **Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ (ИА ОСЕС)** е орган за осъществяване на **специфични одитни дейности** по фондове и програми на ЕС в съответствие с международните споразумения за предоставяне на средства от ЕС и приложимите регламенти на ЕС, отнасящи се до управлението и контрола на предоставените средства по предприсъединителните фондове на Европейския съюз, по Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз за програмен период 2007 – 2013 г. по ЕСИФ за програмен период 2014-2020, по ЕФСУ за програмен период 2021 – 2027 г., по Механизма за възстановяване и устойчивост и др.

[Там може да намерите:](#)

1. Методология на Европейската комисия - <https://aeuf.minfin.bg/bg/23> , в т.ч.

- Известие на ЕК относно инструментите за борба с тайните споразумения при възлагането на обществени поръчки и относно насоките за прилагане на съответното основание за изключване;
- Насоки по Националния план за възстановяване и устойчивост, включително технически насоки за прилагането на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост;
- Практическо ръководство за ръководители по установяване на конфликт на интереси в процедури за обществени поръчки за структурни действия и др.

2. Методология на Одитния орган - <https://aeuf.minfin.bg/bg/24> , където има образци на контролни листове и таблици за проверка на процедури и проекти;

3. Одитна практика - <https://aeuf.minfin.bg/bg/25> , където са поместени:

- Констатации на експертната група към ЕК по възлагане на обществени поръчки, конфликт на интереси и държавни помощи;
- Анализите на установените от Одитния орган нередности от 2014 - 2022 г.

□ **Изпълнителна агенция „Програма за образование“** изпълнява функциите на Управляващ орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 и на Програма "Образование" 2021 - 2027 г., Междинно звено при управлението на приоритетно направление 1 „Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации“ и приоритетно направление 2 „Стимулиране на международното научно сътрудничество и участието в рамковите програми“ на Приоритет 1 „Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема“ на Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г., както и функции на Структура за наблюдение и докладване (СНД) по ПВУ.

[Там може да намерите:](#)

- Указания относно най-често допусканите грешки при обществени поръчки през 2020г., 2021г. и 2022г. - <https://sf.mon.bg/?go=page&pagelid=139> ;
- УКАЗАНИЯ на ИАПО за документите, които Крайните получатели по НПВУ следва да представят към досиетата за обществени поръчки, проведени по реда на ЗОП;
- Указания към крайните получатели относно прилагане на ефективни и пропорционални мерки за борба с измамите, корупцията и за ефективно избягване на конфликта на интереси по НПВУ <https://sf.mon.bg/?go=page&pagelid=496>, както и друга полезна информация и документи, свързана с Плана за възстановяване и устойчивост <https://sf.mon.bg/?go=page&pagelid=498> и с дейността на агенцията като цяло.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

За контакт:

гр. София, 1113

бул. „Цариградско шосе“

№ 125, блок 5, ет. 1

Тел: +359 2 46 76 101

[http://](http://opnoir.bg/)

<http://opnoir.bg/>

[facebook/sf.mon.bg/](https://www.facebook.com/sf.mon.bg/)

Въпроси: В коя секция в ИСУН се качва документацията по обществената поръчка?

Отговор: След като се достъпи ИС на ПВУ, в таб „*Договор*“, раздел „*Версии на процедури за избор на изпълнител и сключени договори*“ може да се създаде нова версия. След избор на бутона за създаване на нова версия, в раздел „*3. Процедури за избор на изпълнител и сключени договори*“ може да бъде добавена нова процедура за избор на изпълнител или да бъде редактиран съществуваща. Към съответната процедура в секция „*Прикачени документи*“ има възможност да бъдат прикачени изискуемите документи, при добавяне на нов прикачен документ, от падащото меню в поле „*Тип документ*“ може да се избере дали са за предварителен контрол или от проведена вече процедура.

Прогнозна стойност: 0.00
Планирана дата на обявяване

Описание (до 4 000 символа)

Процедурата е преминала през предварителен контрол от УО: Да Не Не е приложимо
Процедурата е преминала през предварителен контрол от АОП: Да Не Не е приложимо
Уникален номер от регистъра на АОП за процедури проведени по ЗОП

Интернет адрес
Прогнозна стойност съгласно обявление: 0.00
Крайна дата за подаване на оферти

Дата на обявление на процедура за външно възлагане

Обособени позиции

Наименование	Сключен договор	Действия
+ Добави		

Прикачени документи

Тип документ	№ на версия	Дата на активиране	Описание	Файл
	12	29.05.2024		Изберете файл Изтрий
Документи за предварителен контрол				
Документи от проведена процедура				

Обособени позиции

№ на версия	Дата на активиране	Описание	Файл
+ Добави			

[+ Добави](#)

[Запази като чернова](#) [Провери формуляра за грешки](#) [ПРОДЪЛЖИ](#)

- **Въпрос 2.** В случай, че финансирането се извършва със **собствени** средства на училището, допустимо ли е закупуването на оборудването да бъде извършено **чрез поредица от последователни специализирани търгове**? (Например: първи търг за компютърна техника, втори търг за лабораторно обзавеждане и оборудване, трети търг за образователни материали и т.н.)

Отг. Публичния възложител, независимо от произхода на средствата прилага ЗОП.

Ако под търгове се има предвид възлагане по ЗОП – да може да се възлагат няколко, но при спазване изискванията на чл. 20 и чл. 21, ал. 15 и 16 от ЗОП.

Въпрос 3. В случай, че финансирането се извършва със **собствени средства** на училището, и в условията на ограничен свободен финансов ресурс, **допустимо ли е разделянето на търг на поредица от по-малки последователни търгове**, но при изричното условие за спазване на изискванията за провеждане на търгове, съобразени с **общата сума на позицията** съгласно чл. 20 на ЗОП. (Например: обзавеждане за класни стаи в размер на 45 000лв. без ДДС (което позволява директно възлагане по чл. 20, ал 4) да бъде осъществено в три последователни покупки по 15 000лв, разделени във времето, тъй като училището не може да отдели по-голяма сума от бюджета си).

Отг. Публичния възложител, независимо от произхода на средствата прилага ЗОП

Ако под „**Обща сума на позицията**“ се има предвид „**общата сума на възлагането**“ - да, възможно е, при спазване на реда за възлагане, относим за прогнозната стойност общо за всички сходни възлагания.

В конкретния пример, ако възлагането е за 45 000лв без ДДС, то може да се възложи директно по чл. 20, ал. 4 ЗОП, като е възможно да бъде разделено на няколко покупки във времето, като се съобрази нормата на чл. 21, ал. 16 ЗОП, т.е. в рамките на 12 месеца не се възлагат повече такива възлагания с идентичен или сходен предмет и ако това са всички идентични и сходни възлагания, известни на възложителя към момента, в който са стартирали действия по първото възлагане.

Въпрос 4

В процеса на подготовка на търговете по ЗОП, и в частност при групиране на стоките и услугите в обособени търгове, кой от следните групи кодове по CPV 2008 е водещ за евентуално разделяне на поръчката:

- раздели, които се идентифицират от двете първи цифри на кода (XX000000-Y),
- групи, които се идентифицират от трите първи цифри на кода (XXX00000-Y),
- класове, които се идентифицират от четирите първи цифри на кода (XXXX0000-Y),
- категории, които се идентифицират от петте първи цифри на кода (XXXXX000-Y).

(Пример: Компютърното оборудване попада под код 30211400-5 / 30213000-5 / 30213100-6 / 30213200-7 / 30213300-8 , т.е. в един и същи клас (3021) според CVP.

Същевременно интерактивните дъски за БОСКС попадат под код 30231320-6, което е в клас 3023 според CVP.

Допустимо ли е обособяването на 2 отделни търга на основание групиране по клас на CVP: за компютърно оборудване и интерактивни дъски, тъй като последните работят като самостоятелни устройства без необходимост от връзка с компютърна система (компютър, лаптоп))

Отг. Моля виж презентацията – слайдове 4 и 5.

Въпрос 5

Допустимо ли е **разделянето** на лабораторното обзавеждане и оборудване (лабораторни маси за химически, биологични и/или физически експерименти) от традиционното офис оборудване (чинове, маси, бюра, столове), до колкото спрямо първото има специфични стандарти и се произвеждат от ограничен брой специализирани фирми.

Отг. Да, моля виж презентацията.

Въпрос 6

6.1. Допустимо ли е търговете да се проведат в цялата времева рамка на реализиране на проекта за изграждане на училищни STEM центрове (период от 36 месеца)?

6.2. В случай, че подобен подход е допустим, счита ли се за разделяне на обществена поръчка ако част от оборудването се закупи в първата година на проекта (например интерактивни дисплеи за ВОСКС за 35 000 лв.), а част от него – през втората или третата (напр. компютърно обзавеждане за компютърна лаборатория за 35 000 лв.). В този случай, тъй като покупките не са в рамките на 12 месеца, възможно ли е те да бъдат закупени чрез директно възлагане?

Отг. 6.1. Да, допустимо е.

Отг. 6.2. Именно поради обстоятелството, че към момента на първото възлагане, на възложителя е **известно** какво следва да възложи на външен изпълнител по време на проекта, е допустимо да разпредели идентичните или сходни възлагания през годините на проекта, като приложи процедура/ред за възлагане относим за сумата от прогнозните им стойности .

Въпрос 7 : Следва ли стойностите за компютърната техника и специализираното оборудване (микроскопи, програмируеми устройства, високо говорител, програмируем конструктор, цифров мултиметър и др.) да се натрупват, като възлагания с идентичен или сходен процес за целите на възлагането на обществените поръчки и предотвратяване на разделянето на обществени поръчки?“

Отг. Не, тъй като компютърната техника е със CPV код **30200000-1 Компютърно оборудване и принадлежности** (раздел 30000000-9 – Компютърни и офис машини, оборудване и принадлежности, с изключение на мебели и софтуерни пакети), а специализираното оборудване, напр. микроскопи е със CPV код **38510000-3 – Микроскопи** (раздел 38500000-0 - Уреди за контрол и изпитания), поради което следва да бъдат възложени отделно.

Въпрос 8: При проведена процедура по чл. 20, ал. 3, т. 2 от ЗОП във връзка с чл. 97 и следващите от ППЗОП „Събиране на оферти с обява“ и необособяването на обособени позиции за поръчка с предмет за оборудване/обзавеждане /интерактивни дисплеи и ученически маси и столове/ има ли императивен характер прилагането на чл. 46, ал. 1 във връзка с чл. 2, ал. 2 от ЗОП и допуснал ли е пропуски Възложителя като не ги е обособил в самостоятелни позиции?

Отг. Моля виж презентацията. Ако възложителят е възложил без обособени позиции доставката на разнородно оборудване, което представлява **интерес на различен кръг икономически оператори** – да налице е пропуск на възложителя да раздели доставките в отделни поръчки или обособени позиции (в случай на систематична връзка между тях - §2, т.29 от ДР на ЗОП).

Съгласно чл. 46, ал.1 от ЗОП възложителят **преценява** възможността за разделянето на поръчката на обособени позиции, като следва да съобрази вида на доставяното оборудване, наличието или не на систематична връзка между артикулите и при съобразяване на принципите на възлагане по чл.2, ал. 1 и забраната по чл.2, ал.2 от ЗОП. В тази връзка ако прецени, че няма да разделя поръчката на обособени позиции, той следва да се мотивира.

Въпрос 10:

Здравейте, кандидатствали сме по:

Направление 3 „Природни науки“ (обща стойност 61 414,80лв), където сме заложили:

- Закупуване на комплекти с учебни материали по биология, химически реактиви, комплекти по физика и цифров микроскоп на стойност 13 932,00 лв.
- Софтуер за Направление 3 „Природни науки“ (на стойност 4 229,44лв)
- Обзавеждане за Направление 3 „Природни науки“ – на стойност 15 114,25лв
- СМР за Направление 3 „Природни науки“ – на стойност 28 139,11лв

Направление 5 „Математика и информатика“ (обща стойност 43 585,21 лв.):

- Хардуер – интерактивни дисплей с OPS компютри, лаптопи, шкаф за зареждане на лаптопи, разклонители, 3D Очила за виртуална реалност, 3D принтер, режещ плотер, мрежов адаптер, Комплекти по роботика, STEM конструктор – на стойност: 42 055, 21
- Софтуер за 3D очила – 1530 лв.
- ВОСК (общо 30 000 лв.):
- Хардуер – интерактивни дисплей с OPS компютри, лаптопи, широкоъгълни камери – на стойност 30 000 лв.

Обща стойност: 135 000 лв.

Въпроси:

1. За кои от тези неща е необходимо провеждане на обществена поръчка? За всички или само за някои от тях?
2. Ако се провежда обществена поръчка за техниката (тъй като възлиза на 72055,21лв), комплектите с учебни материали по биология физика, химия и т.н. отнасят ли се към хардуера и необходимо ми е да се включват и те в обществената поръчка? Можем ли да ги разделим на отделни обособени позиции?
3. За софтуера необходимо ли е провеждане на обществена поръчка?
4. За обзавеждането необходимо ли е провеждане на обществена поръчка?
5. За СМР-то необходимо ли е провеждане на обществена поръчка?

Въпрос 10:

- Закупуване на комплекти с учебни материали по биология, химически реактиви, комплекти по физика и цифров микроскоп на стойност 13 932,00 лв.
- Софтуер за Направление 3 „Природни науки“ (на стойност 4 229,44лв)
- Обзавеждане за Направление 3 „Природни науки“ – на стойност 15 114,25лв
- СМР за Направление 3 „Природни науки“ – на стойност 28 139,11лв
- Хардуер – интерактивни дисплей с OPS компютри, лаптопи, шкаф за зареждане на лаптопи, разклонители, 3D Очила за виртуална реалност, 3D принтер, режещ плотер, мрежов адаптер, Комплекти по роботика, STEM конструктор – на стойност: 42 055, 21
- Софтуер за 3D очила – 1530 лв.
- ВОСК (общо 30 000 лв.):
  - Хардуер – интерактивни дисплей с OPS компютри, лаптопи, широкоъгълни камери – на стойност 30 000 лв.

Отговор:

На пръв поглед ще бъде необходимо провеждане на обществена поръчка само за „хардуера“, тъй като сумарно по двете направления е на стойност **над 50 000лв без ДДС**, но трябва да се съобрази:

- CPV кода на всеки артикул, включен в „хардуера“ (за да се прецени дали поръчката ще бъде разделена на обособени позиции, в случай на систематична връзка между тях) **и**
- **дали възложителят е имал и/или предвижда да има други идентични или сходни възлагания.**

Останалото може да се възложи директно, по реда на чл. 20, ал. 4 и 5 от ЗОП, отново при условие, че възложителят няма и не предвижда други идентични или сходни възлагания.

В този смисъл комплектите с учебни материали също могат да се възложат директно.

Въпрос 11:

През месец ноември 2023 г., стартирахме процедура по ЗОП с предмет на поръчката изпълнение на СМР с цел до края на четвъртото тримесечие на 2023 г. да сключим договор за строителство. В проекта на договора сме поставили клауза *„Договорът ще се сключва под условие, в съответствие с чл. 114 от ЗОП, тъй като към момента на подписването му Възложителят не е осигурил финансиране. Договорът е с отложено изпълнение.“* На 13.12.2023 г. директорът на училището утвърждава протокола на комисията за избор на изпълнител, който е изпратен на заинтересованите лица. Във връзка с многократното удължаване на срока за одобряване на концепциите и неяснотата по отношение на графика за сключване на договор за финансиране, спряхме процедурата на етап – избор на изпълнител, т.е. към настоящия момент имаме избран изпълнител по реда на ЗОП, но не сме изпращали покана до него за сключване на договор. На 15.05.2024 г. сме изпратили необходимите документи за подписване на договор за финансиране на инвестицията. Във връзка с това пред нас стоят следните въпроси:

Въпроси:

1. Какво следва да направим с вече стартиралата обществена поръчка за избор на изпълнител по договор за строителство?
  2. Допустимо ли е сега да сключим договор с избрания изпълнител, предвид факта, че е избран на 13.12.2023 г. (с близо 5 месеца по-късно), като се има предвид, че към настоящия момент не сме изпращали покана за сключване на договор? **Съгл. чл. 112, ал.6 от ЗОП договорът се сключва в едномесечен срок. В случая е добре той да се сключи, въпреки, че е извън посочения срок, доколкото не е налице основание за прекратяване на процедурата по чл. 110 (освен ако първият и вторият класиран не откажат да сключат договора или избрания за изпълнител не представи документите, необходими за сключване на договора и не изпълни друго условие по чл.112, ал.1 ЗОП).**
- Трябва ли да изчакаме подписването на договора за финансиране на инвестицията?- **Не. На първо място по НПВУ са допустими разходи, които са извършени от кандидата след 1 февруари 2020 г. за дейности, които не са стартирали преди подписване на договора за финансиране. В този смисъл няма пречка да се сключи договора, още повече, че той ще бъде сключен под условие.**
3. В случай че не е допустимо, на какво основание можем да прекратим процедурата? **На някое от посочените в чл.110 ЗОП**
  4. В кой момент можем да стартираме нова процедура, в случай че прекратим настоящата? **Веднага.**

Примери за често срещани при възлагане на обществени поръчки за строителство ограничителни изисквания и насоки за избягването им

ОГРАНИЧИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ СПРЯМО ЧУЖДЕСТРАННИТЕ ИКОНОМИЧЕСКИ ОПЕРАТОРИ

Възложителят: от една страна е изискал от участниците да отговарят на изискване, което е регламентирано в българското законодателство – изискване за регистрация, лиценз, уведомяване и др., а от друга страна изрично не е указал, че чуждестранните икономически оператори могат да докажат правото да изпълняват съответната дейност при подаване на офертите с документи от държавата, в която са установени; - изискано е признаване на образование и/или правоспособност при подаване на офертите, въпреки задължението за допускане на чуждестранни икономически оператори, имащи правото да извършат съответната дейност съгласно законодателството в държавата, в която са установени;

За да избегне изброените по-горе отклонения, възложителят следва:

- ✓ изрично да предостави възможност кандидати или участници в процедурата да бъдат всички български или чуждестранни физически или юридически лица или техни обединения, както и всяко друго образувание;
- ✓ изрично да укаже, че всеки чуждестранен участник/кандидат/експерт може да докаже правото си да осъществява определена дейност с документи, издадени от държавата, в която е установен

НЕПРОПОРЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ОТНОСНО ПРАВОСПОСОБНОСТТА НА УЧАСТНИЦИТЕ

- ❖ **Изисквания за наличие на регистрационни, лицензионни, разрешителни режими или други сертификати за участниците, които не са необходими за изпълнението на поръчката:**
  - В поръчка с предмет осъществяване на строителен надзор и функции на координатор по безопасност и здраве при изпълнението на строителството е поставено изискване участниците да са вписани в публичния регистър по Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), а за чуждестранните лица – в аналогични регистри. Подлежащите на изпълнение дейности от предмета на поръчката не включват никоя от дейностите по чл. 43 от ЗЕЕ(услуги по обследване за енергийна ефективност, сертифициране на сгради, изготвяне на оценка за съответствие на инвестиционните проекти и изготвяне на оценки за енергийни спестявания) и не обосновават необходимост от регистрация по ЗЕЕ.
  - В поръчка за строителство е поставено изискване участникът да прилага система за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, сертифицирана съгласно стандарт EN ISO 45001:2018 (или еквивалентен). Посоченият сертификат не е допустимо доказателство за техническите и професионални способности по ЗОП.

❖ **Неизпълними и/или неотнормирани изисквания към изпълнителите:**

- В поръчка за строителство се изисква от участниците да оферират **общ** срок на изпълнение, в рамките на който се включва и срок за въвеждане на обекта в експлоатация с Акт обр. 16, както и срок за съобщаване на дефекти, който започва да тече от момента на въвеждане в експлоатация. Независимо дали тези срокове подлежат на оценка от комисията или не, избраният изпълнител е обвързан с тях чрез договора. Изпълнителят не е в състояние да повлияе върху срока за въвеждане в експлоатация на обекта и производния срок с неговия начален момент. Така формулираните изисквания относно техническото предложение, в частта за срока за въвеждане в експлоатация, не позволяват да се оферира обоснован и изпълним срок за реализиране на поръчката, поради което необосновано ограничават участието в процедурата.

- В поръчка за строителен надзор е поставено изискване участникът да има внедрена система за опазване на околната среда ISO 14001:2015 (или еквивалентен сертификат), ... с предметен обхват в областта на строителството и/или строителство и проектиране. Изискваният обхват на сертификата е свързан със СМР и проектиране и не е за строителен надзор, какъвто е предметът на поръчката. Изискването участниците в процедурата да имат внедрена система за опазване на околната среда с обхват строителство и/или проектиране не е необходимо, за да се прецени дали участникът е годен да изпълни поръчката. Поставеното изискване е неотнормирано към предмета на поръчката - строителен надзор

❖ **Непропорционални изисквания относно категорията строежи:**

- Възложителят е изискал категория и/или група строежи, която не съответства на изискуемата/необходимата за изпълнение на строителството/консултантската услуга.

За да избегне изброените по-горе отклонения, възложителят следва:

- ✓ да формулира изисквания, които съответстват на изискванията за изпълнение на поръчката, като например: при строеж IV-та група, II-ра категория съгласно разрешението за строеж или др. документи при възложителя (инвестиционни/ работни планове и т.н.) изискването относно правоспособността на участниците следва да е участникът да докаже, че има право да изпълнява IV-та група, II-ра категория строежи; при строеж III-та категория съгласно разрешението за строеж или др. документ при възложителя (инвестиционни/ работни планове и т.н.) изискването за застраховка за професионална отговорност следва да е участникът да докаже, че е застраховал професионалната си отговорност за строежи III-та категория.
- ✓ да отчита обстоятелството, че регистрираните за по-висока категория строители имат право да изпълняват строителство от по-ниска категория, но това е неприложимо при групите – правоспособността на строителя се разпростира само до групите, за които изрично е вписан.

НЕПРОПОРЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ОТНОСНО ТЕХНИЧЕСКИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ НА УЧАСТНИЦИТЕ

Относно опита на участниците:

- ❖ В поръчка за инженеринг, участниците следва да са реализирали опит в областта на проектирането през предходните три години, считано от крайния срок за получаване на офертите. Не се допуска възможност този опит да е придобит в резултат на инженеринг, реализиран през предходните 5 години, считано от крайния срок за получаване на офертите. Съгласно чл. 63, ал. 1, т. 1, б. „а“ от ЗОП относимият период на опита в строителство е 5 години от крайния срок за получаване на офертите, като по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 1 от ЗОП обект на обществена поръчка са изпълнение или проектиране и изпълнение на строителство/строеж. Следователно, ако дейностите по проектиране са изпълнени в рамките на инженеринг, същите представляват строителство по смисъла на приложимото законодателство. Предвид изложеното относимият период на опита за проектиране по договор за инженеринг е 5 години.
- ❖ В поръчка за изработване на инвестиционен проект и осъществяване на авторски надзор е поставено изискване за опит в сходни дейности - изпълнена 1 дейност за проектиране и авторски надзор на сгради за образование и наука. В Наредбата № РД-02-20-3/21.12.2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата са определени минималните изисквания при проектиране на тези сгради, наричани за краткост „сгради за образование и наука, здравеопазване, култура и изкуства“. Законодателят е формулирал общи специфични експлоатационни показатели на параметрите на тези сгради. Основните изисквания към строежите на тези сгради са едни и същи. Следователно изискването за изпълнено проектиране и авторски надзор на сгради единствено за образование и наука е ограничително по отношение на тези икономически оператори, които са извършили проектиране и авторски надзор на други сгради за обществено обслужване в областта на здравеопазването, културата и изкуствата.

НЕПРОПОРЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ОТНОСНО ТЕХНИЧЕСКИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ НА УЧАСТНИЦИТЕ

Относно опита на участниците:

- ❖ При поръчка за строителство е поставено условие за опит на участника в строителство, на точно определен тип сгради, а именно – административни и/или обществено-обслужващи сгради. Обект на поръчката е сграда за обществено обслужване, но видът на сградата, по отношение на която е придобит опита, не е от значение за качеството на изпълнение на строителството. За да се удостоверят техническите възможности на участниците, релевантен е опитът в изпълнение на сходни като характеристики, особености, технически и нормативни изисквания обекти, а не предназначението или вида на сградата. Видът на сградата, в която са извършени СМР, не представлява обективен измерител на техническите и професионални способности на участника, тъй като изпълнителят на строителството/реконструкцията ще извършва по своята същност сходни или идентични дейности като технология както на обществена сграда, така и на жилищни сгради или сгради със смесено предназначение или други обекти, които също попадат в посочената категория и група строеж. В тази връзка посочените изисквания са неотнормирани за преценката дали участниците имат опит в изпълнението на сходни дейности, поради което поставеното условие необосновано ограничава конкуренцията.

За да избегне отклонения, свързани с изисквания към опита на участниците, възложителят следва да:

- ✓ не определя изисквания, свързани с броя години опит на участника в определена област;
- ✓ определя максимум 3 сходни строителства, доставки или услуги, като трябва да се отчете и заложеното в чл. 63, ал. 1, т. 1 от ЗОП ограничение, а именно изискуемият опит строителство/доставки/услуги да е с предмет или обем идентичен или сходен с предмета на поръчката;
- ✓ се придържа стриктно към приложимото законодателство при определяне изискуемите документи за доказване на опита и да не изисква такива, които Законът за обществените поръчки изрично не допуска;
- ✓ не ограничава опита на икономическите оператори до конкретната категория строеж на обекта на интервенция, като допуска доказването на опит за обекти от по-високи категории строежи;
- ✓ допуска възможност опитът в областта на проектирането по дейност за инженеринг да се доказва през предходните 5 години, считано от крайния срок за получаване на оферти при поръчка с предмет проектиране и строителство;
- ✓ при определяне на изискването за опит сходните дейности да се индивидуализират с важни, съществени характеристики на предмета на поръчката, с изключение на стойност;

НЕПРОПОРЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ОТНОСНО ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ И НАЧИН ЗА ДОКАЗВАНЕТО ИМ

Относно вида на професионалната квалификация на експертите:

- ❖ При поръчка за строителство се изисква техническият ръководител да е строителен инженер с образователна степен „магистър“. Срещат се случаи, в които квалификацията на експерта е ограничена до „строителен инженер“ или „строителен техник“, или само „строителен инженер“, или се изисква висше образование, образователна степен „магистър“ и др. Съгласно чл. 163а, ал. 4 от Закона за устройство на територията, техническият ръководител на обектите от всички категории може да бъде архитект, строителен инженер или строителен техник, т.е. законодателят не е въвел изрично изискване за висше образование с конкретно придобита образователна степен „бакалавър“ или „магистър“ за заемане на длъжността "технически ръководител". В цитираните случаи възложителят няма правно основание при определяне професионалната компетентност на техническите ръководители да изключва някои от лицата по чл. 163а, ал. 4 от ЗУТ или да поставя необосновано завишени изисквания към образователно-квалификационната степен на експертите технически ръководители.
- ❖ При поръчка за строителство до четвърта категория се изисква участниците в процедурата да осигурят координатор по безопасност и здраве, който да бъде с придобито образование строителен инженер или да притежава професионална квалификация като строителен техник. Съгласно чл. 5, ал. 3 от Наредба № 2 от 22.03.2004 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд и ЗУТ, функциите на координатор по безопасност и здраве се изпълняват от консултант (за строежи от първа до четвърта категория), а не от строителя или определени от него лица. С въведеното изискване възложителят необосновано е ограничил участието на лица, които са с различно образование от строителен инженер или различна професионална квалификация от строителен техник, тъй като изискуемите от експерта функции биха могли да се изпълнят и от лица с друго образование. Дейностите по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и задълженията по осигуряване на координатор по безопасност и здраве по смисъла на ЗУТ и на цитираната наредба са различни и същите имат различна правна уредба.

НЕПРОПОРЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ОТНОСНО ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ НА УЧАСТНИЦИТЕ И НАЧИН ЗА ДОКАЗВАНЕТО ИМ

Относно вида на професионалната квалификация на експертите:

- ❖ При поръчка за строителство участниците да предложат „специалист по контрол на качеството“ магистър, строителен инженер или строителен техник или са изброени конкретни допустими специалности и квалификации, като „Пътно строителство“ или „Транспортно строителство“ или „Строителство на сгради и съоръжения“ или „Промислено и гражданско строителство“) или инженер химик. Съгласно чл. 15, ал. 1, т. 4 и т. 5 от ЗКС няма нормативно ограничение относно притежаваните образование и квалификация за лицата по контрол върху качеството на изпълнение на строителството. Правоспособността, познанията и техническата компетентност, която се изисква съгласно чл. 15, ал. 1, т. 5 от ЗКС, не е обвързана и ограничена до лицата с висше образование, степен „магистър“ или до строителни инженери и строителни техници. Същите могат да бъдат придобити и от лица с различна квалификация, например: архитекти, инженери и/или лица с образование по др. технически специалности. С посоченото изискване такива експерти са необосновано ограничени от участие в процедурата.
- ❖ В поръчка за услуги по проектиране се изисква образователно-квалификационна степен „магистър“ и пълна проектантска правоспособност за отделните експерти за изпълнение на проектирането, без да съществува нормативна забрана за придобиване на пълна проектантска правоспособност от лица с образователно-квалификационна степен „бакалавър“. Правото на лицата да придобият пълна проектантска правоспособност и да предоставят услуги в областта на устройственото планиране и инвестиционното проектиране не е обвързано със степен на образование, а с условия за опит в зависимост от степента на придобитото образование. В тази връзка формулираното изискване за магистърска степен е неотносимо и ограничително.

- ❖ В поръчка за инженеринг част от проектантите – по части Геодезическа, Пожарна безопасност и ПУСО следва да притежават пълна проектантска правоспособност. Обектът на интервенция е пета категория строеж. Съгласно чл. 7, ал. 3, т. 2 от ЗКАИИП проектантите с ограничена проектантска правоспособност в съответствие с придобитата професионална квалификация могат да предоставят проектантски услуги за строежите от пета и шеста категория. Изискването за пълна проектантска правоспособност на тези експерти е без нормативно основание и същото е прекомерно. Необосновано са ограничени възможностите за участие на лица, които разполагат с подходящи експерти с ограничена проектантска правоспособност.
- ❖ В поръчка за строителство възложителят е изискал осигуряване на експерт „Координатор по безопасност и здраве“, който да притежава валидно удостоверение за извършване на дейност, съобразно изискванията на Наредба № 2 от 22 март 2004 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършване на строителни и монтажни работи. Фигурите на координатора по безопасност и здраве по смисъла на ЗУТ, съответно по Наредба № 2 от 22.03.2004 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършване на строителни и монтажни работи (Наредбата) и на лицата по безопасни условия на труд по ЗЗБУТ, не са идентични и се изпълняват от различни субекти. Строителят има задължението да осигури длъжностно лице по здравословни и безопасни условия на труд, което е различно лице от изисквания „координатор по безопасност и здраве“, притежаващ удостоверение за координатор по безопасност и здраве в строителството. Тъй като поръчката е с предмет строителство, а не за избор на консултант по чл. 166 от ЗУТ, поставеното изискване за наличие на координатор по безопасност и здраве с удостоверение за успешно завършен курс на обучение за координатор по безопасност и здраве в строителството, необосновано ограничава участието в процедурата и е неотнормосимо към предмета на поръчката.

За да избегне изброените по-горе отклонения, възложителят следва да:

- ✓ вземе предвид приложимото законодателство и/или обичайните практики в съответната сфера;
- ✓ съобрази изискването за професионална квалификация и/или правоспособност със задачите/функциите, които експертът ще изпълнява при реализиране на договора за обществена поръчка;
- ✓ се придържа стриктно към приложимото законодателство при определяне изискуемите документи за доказване на квалификацията или опита на експертите и да не изисква представянето на документи, които Законът за обществените поръчки изрично не допуска.

Относно вида на опита на експертите:

- ❖ При поръчки за строителство/доставки и/или услуги възложителите са изискали участниците да осигурят експерти, които да притежават определен брой години трудов стаж. Изискването за трудов стаж е ограничително спрямо лицата, придобили професионален опит въз основа на гражданско или друго правоотношение. В допълнение, изискванията относно начина на придобиване на опита не се съдържат в приложимото към предмета на поръчката законодателство.
- ❖ В поръчка за строителство е изискано да се осигурят експерти за изпълнение на СМР, които да притежават трудов стаж с определена продължителност. С изискването за трудов стаж възложителят необосновано е ограничил участието на лица, които разполагат с необходимата професионална компетентност, но техният опит не е придобит в резултат на трудово или служебно правоотношение.
- ❖ В поръчка за строителен надзор и инвеститорски контрол при извършване на СМР изискването за опит на експертите се отнася само единствено до изпълнени дейности по инвеститорски контрол. Експерт, който изпълнява дейности по строителен надзор, притежава необходимата квалификация и опит да изпълни дейностите по инвеститорски контрол. Изключването на този тип опит като съпоставим с инвеститорския контрол предвид същността и обема на изпълняваните дейности от предмета на поръчката е незаконосъобразно и има ограничителен характер. По този начин възложителят необосновано ограничава участието на лица, които разполагат с експерти с относителен опит в строителния надзор, който е значителна част от предмета на поръчката, но които не са придобили опит в инвеститорския контрол.
- ✓ За да избегне изброените по-горе отклонения, възложителят следва да определи изискванията, при които видът на опита да съответства на задълженията/ отговорностите/ дейностите, които експертът ще изпълнява в рамките на договора за обществена поръчка.

Относно продължителността на опита на експертите:

- ❖ възложителят необосновано е заложил изискване практическите умения на посочените лица да са натрупани единствено в рамките на посочените от възложителя периоди. Естеството на предмета на обществените поръчки позволява дейностите да се извършват извън определените от възложителя рамки, като е ограничена възможността за участие на лица, притежаващи минимално изискуемия или по-голям специфичен опит, реализиран извън ограничените от възложителите периоди.
- ❖ Техническият ръководител на обекта да бъде строителен инженер с професионален опит минимум 3 г. или строителен техник с професионален опит минимум 5 г. Условието за опита на лицата е в зависимост от образованието на предложените експерти, като се изисква по-голям опит за експерт със средно техническо образование. Изискването поставя в неравностойно положение експертите със средно техническо образование, които съгласно чл. 163а, ал. 2 от ЗУТ са правоспособни да осъществяват дейности по техническо ръководство на строежите. Цитираната правна норма не въвежда изискване за по-голям професионален опит в зависимост от вида на придобитото образование.
- ❖ В поръчка за строителен надзор възложителят е изискал експертите да са участвали в строителен надзор на минимум един завършен строителен обект и опитът да е придобит през последните три години, считано от датата на подаване на офертата. Времето ограничение за придобиване на опита не е правно и практически обосновано. Качеството на опита не зависи от това кога лицата са извършили услугите по строителен надзор. Независимо от това кога е придобит опитът (преди 3 или преди 5 години) квалификацията на експерта е еднаква. Професионалната област за услугите по строителен надзор не се характеризира с динамика, която да налага посоченото по-горе изискване. Изискването не е пропорционално на характера и предмета на обществената поръчка и необосновано ограничава участието в процедурата.

За да избегне изброените по-горе отклонения, възложителят следва да:

- ✓ се съобразява с вида и характера на предвидените за изпълнение дейности и с правно установени изисквания и/или обичайни практики на съответната сфера;
- ✓ при определяне продължителността на опита следва да се има предвид дали същата е доказуема и изпълнима, т.е. лицата каква длъжност следва да заемат, за да изпълнят подобни дейности. В случай, че обичайно опитът не е свързан със заемането на определена длъжност, възложителят следва да измери опита с минимален брой проекти, услуги, дейности, а не с години изпълнение.

Изискване за спазване на национални регулаторни режими относно експертите при подаване на оферта:

- ❖ Съгласно изискванията за участие в обществена поръчка „всички или част от предложените експерти (ключови и неключови) трябва да са част от заверения списък на физическите лица – специалисти, към удостоверение за упражняване на строителен надзор на консултанта“. Съгласно заложеното изискване участникът следва да докаже годността си само с експерти, които е ползвал като такива за издаване на удостоверение за осъществяване на дейността по строителен надзор. Изискването е ограничително, тъй като удостоверението може да е получено от икономическия оператор много преди обявяването на поръчката. За да отговори на изискването в поръчката, консултантът трябва да заяви съответни промени в удостоверението и регистъра, което представлява административна тежест за лицето. Условието ограничава участието на чуждестранните лица, чието национално законодателство не предвижда поддържане на списъци на лицата, които могат да упражняват строителен надзор.
- ❖ В поръчка за проектиране възложителят е изискал осигуряване на експерти, които притежават удостоверение от Камарата на архитектите или от Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране за вписване в регистрите по чл. 6 от ЗКАИИП на лицата с пълна проектантска правоспособност. Аналогичен пример е поставеното изискване експертите да притежават пълна проектантска правоспособност от КАБ/КИИП, респективно призната професионална квалификация съгласно Закона за признаване на професионални квалификации. Изискването за вписване в национални регистри/призната професионална квалификация е ограничително спрямо чуждестранните физически лица, които имат право да извършват проектантски услуги съгласно законодателството на държавата, в която са установени, като изпълнението на изискванията на ЗКАИИП следва да се осигури от избрания изпълнител при подписване на договора за възлагане на обществената поръчка.
- ❖ В поръчка за инженеринг възложителят е определил изискване ръководителят на обект и техническият ръководител да отговарят на изискванията на чл. 163а ЗУТ. Съгласно посочената норма строителят е длъжен да назначи по трудов договор технически правоспособни лица, които да извършват техническо ръководство на строежите, като в процеса на избор на изпълнител е изискано да се представят доказателства, че предложените ръководител обект и технически ръководител отговарят на изискването да са назначени на трудов договор при строителя. Видно от изложеното, възложителят изисква при подаване на офертата експертите, които са предложени в ръководния екип за изпълнението на обществената поръчка, да са назначени на трудов договор. При подаване на офертите икономическите оператори нямат интерес да влизат в подобни отношения с необходимите за доказване на годността експерти, тъй като липсва сигурност, че участниците ще бъдат определени за изпълнители.

За да избегне изброените по-горе отклонения, възложителят следва:

- ✓ изрично да предоставя възможност за експерти, упражняващи професията си извън Република България, да докажат правоспособността си с еквивалентни документи от държавата, в която са установени;
- ✓ да не поставя изисквания за наличие на конкретни правоотношения с предложените експерти при подаване на офертата от участниците в процедурата;
- ✓ да не изисква спазването на лицензионни, регистрационни или разрешителни режими, които не са относими към момента на подаване на офертата;
- ✓ да не поставя изисквания въз основа на национален, регионален или местен признак.

НЕЗАКОНОСЪОБРАЗНАТА МЕТОДИКА ЗА ОЦЕНКА НА ОФЕРТИТЕ

Случаи на незаконосъобразна методика за оценка на офертите са налице, когато възложителят не е посочил примерни характеристики или критериите, по които ще се оценяват надграждащите или допълнителните елементи/дейности или е определил надграждащите характеристики по начин, от който също не става ясно какво ниво на техническото предложение ще се приеме за надвишаващо изискванията на възложителя и при какви качествени измерители ще се оцени като осигуряващо по-добро качество. Примери за такива неясни формулировки относно надграждащите или допълнителните елементи/дейности са следните:

- ❖ предложени са „детайлно конкретни методи за реализиране на дейностите“;
- ❖ допълват и допринасят за качествено постигане на резултатите от изпълнението на поръчката; - гарантиращи качествено изпълнение на строителството;
- ❖ участникът е описал практическото организиране на работния процес;
- ❖ предложена е организационна структура, кореспондираща с изпълнението на поръчката (без да е посочено в кои случаи описанието на организационната структура ще се счете за отговарящо на изискванията на възложителя, с оглед спецификата на предмета на поръчката);
- ❖ предвидени са механизми за вътрешен контрол в организацията, обуславящи навременното изпълнение на поръчката, както и мерки и механизми, гарантиращи навременното изпълнение (без да са посочени указания кои мерки за контрол са относими към предмета, както и кои механизми се приемат за осигуряващи качествено изпълнение) и т.н.

❖ Най-честите нарушения, свързани с методиката, са допуснати, поради използване на общи описания на техническите показатели/подпоказатели, от които не става ясно какво ниво на техническото предложение ще бъде приемливо за възложителя или с по-високо качество.

- При процедура за възлагане на строителство е използвана методика, при която по показателя „Работна програма за изпълнение на строителството“ присъждането на допълнителни точки е обвързано с наличието на „ключови моменти, влияещи върху качествено изпълнение на поръчката“. Част от характеристиките на надграждащите обстоятелства са: наличието на „организация и координация на екипа, която обосновава и гарантира качествено изпълнение на предмета на поръчката“, „модел на взаимоотношения ...“, който да обосновава и гарантира ефективно управление, с цел качествено изпълнение на поръчката“. В методиката за оценка не са посочени обективни критерии или белези, въз основата на които се определят коя организация и модел на взаимоотношения са обосновани и/или гарантират изпълнението и ефективното управление на поръчката.

- Още един такъв пример с подпоказател „Професионална компетентност на персонала“, предвиждащ повече точки, ако е посочена цялостна организация на изпълнението и постигане на очакваните резултати - последователност, продължителност и взаимнообвързаност на дейностите със съответната организация на предложени екип и в предложената организация са изтъкнати ползите ѝ за успешното изпълнение на проекта. От даденото описание не става ясно в кои случаи ще бъде преценено, че посочените ползи от цялостната организация допринасят за успешното изпълнение на проекта. Липсва яснота дали участниците следва само да възпроизведат идентифицираните от възложителя дейности и етапи, като разпределят предложени екип или предложението им ще се оценява в качествен аспект.

- ❖ Незаконосъобразни са методики, при които надграждащите обстоятелства са свързани с начина и пълнотата на представяне на информацията, а не на предимствата на офертите, тъй като се изисква изброяване на мерки, методи и начини, без каквито и да е изисквания за тяхното качествено съдържание. Такава методика не дава възможност да се оцени предложеното във всяка оферта ниво на изпълнение и да бъдат сравнени и оценени обективно съответните техническите предложения и е в нарушение на забраната по ППЗОП да се оценява пълнотата и начина на представяне на информацията. От този тип (с използване на оценъчни понятия, субективно обусловена преценка за наличието на отделни елементи, както и подлагане на оценка на пълнотата и начина на представяне на информацията в техническото предложение) са методики с показатели „Организация и ключов персонал“, „Структура за управление на качеството“ и „Мерки за опазване на околната среда“, при които оценката е поставена, в зависимост от наличието на „ясна организационна схема на персонала“, „ясно описание на структурата за управление на качеството и на връзката между структурата за управление на качеството и управлението на строителните работи“ и „ясно описание на възможните замърсители и на предлаганите мерки за опазване на елементите на околната среда“.
- ❖ Формулирането на изискване участниците да посочат методи за осигуряване на комуникация, координация и съгласуване, без да са описани каквито и да е изисквания за тяхното качествено съдържание, представлява условие за оценка на пълнотата и начина на представяне на информацията в техническото предложение, защото за да бъде спазено, предполага по-подробно или по-кратко изброяване, което е в нарушение на чл. 33, ал. 1, изр. 2 от ППЗОП. От участниците се изисква да представят разпределението на отделните задачи по всяка дейност по експерти (кой какво ще изпълнява). В техническата спецификация са описани единствено основните дейности, следователно възложителят не е дефинирал критериите, по които да се прецени наличието на описание на ниво „задача“. Тези задачи могат да бъдат определени по различен начин и да се групират, според разбирането на всеки участник, поради което предложенията на участниците не могат да се съпоставят и сравняват и да се направи обективно заключение кое разпределение ще доведе до по-високо качество в изпълнението на поръчката.

- ❖ В поръчка за строителство възложителят е използвал методика с две базови, както и надграждащи обстоятелства за определяне на техническата оценка. Базовите изисквания са: - описание на дейностите по изпълнение на СМР и - организация на работата на екипа, вкл. разпределение на отговорностите и дейностите между тях, начини за осъществяване на комуникацията с възложителя, координация и съгласуване на дейностите и други организационни аспекти, които са необходими за качествено и срочно изпълнение на поръчката. Същевременно, допълнителните обстоятелства не могат категорично да се разграничат по смисъл от базовите. Едно от допълнителните обстоятелства е „за всяка от дейностите да е показано разпределението по експерти (кой какво изпълнява) на ниво отделна задача“. Друго допълнително обстоятелство е определено така: „за всяка дейност са дефинирани необходимите ресурси за нейното изпълнение (материали, механизация, работници и др.). За заинтересованите икономически оператори е неясно кои описания в техническите им предложения ще доведат до присъждане на по-голям брой точки и в кои случаи ще се прецени, че офертите отговарят на изискванията за присъждане на минимума от точки.

- ❖ Редица отклонения са констатирани при методиките с употребени понятия, за които липсват дефиниции или дадените от възложителя определения не указват какво е обективно необходимото съдържание на техническите предложения, както и реда за оценка. Подобни оценъчни понятия са „обосновка на предложение, отчитащо спецификата на настоящата обществена поръчка“, „описан мотив“, „доказване на изискваното съдържание“, „аргументирано“, „добавена стойност и качествен ефект“, „отчитащо спецификата на настоящата обществена поръчка“, „адекватно на предмета на поръчката“, „дори и най-дребните детайли“, „ефективен“, „формално“, „гарантира качествен ефект“, „повлияли качествено резултата“, „отнасят се до специфичните особености“, „отчита базовите изисквания на възложителя“, „спецификата на строежа“, „съблюдаване на конкретни изисквания на техническите спецификации и изисквания на възложителя, като и нормативни разпоредби“, „еднозначно“, „ясно дефинирани“ и „измерими резултати“, „реалистични“, „изпълними“ и др. Използваните в методиките за оценка прилагателни и изрази дават възможност за широка интерпретация и предполагат субективна оценка от страна на членовете на комисията.

Следва да се обърне внимание и на методики, в чиято техническа оценка участва описанието на мерките, които ще предприемат за недопускане/предотвратяване и преодоляване настъпването на идентифицираните от възложителя рискове и допускания, с цел редуциране на негативното им въздействие върху успешното изпълнение на поръчката и постигане на очакваните резултати. Управлението на риска, посочено от възложителя като показател за оценка, не попада в регламентирани в чл. 70, ал. 4 от ЗОП показатели. Наблюдават се и комбинации от нарушения, водещи до незаконосъобразност на методиките – липса на зададени обективни критерии/обстоятелства, даващи възможност за оценяване на предложеното ниво на изпълнение в техническите предложения на различните участници и за съпоставянето им, наред с използване на управлението на риска като качествен показател/подпоказател при критерий за възлагане „оптимално съотношение качество/цена“.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

За контакт:

гр. София, 1113

бул. „Цариградско шосе“

№ 125, блок 5, ет. 1

Тел: +359 2 46 76 101

[http://](http://opnoir.bg/)

<http://opnoir.bg/>

[facebook/sf.mon.bg/](https://www.facebook.com/sf.mon.bg/)